„CZYTA…

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 244/1239 | Łódź, Środa 26 październ. 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך ל׳ תשרי תרפ״ח | Nr. 244/1239

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel 2471.

מארגען-סוף פון פראצעס

פערטיידיגונג און בעשולדיגונג האבען זיך פערשטענדיגט און זיך אפגעזאגט פון פערהערען די ווייטערדיגע עדות.

היינט-רעדעס פון פראקוראר און ציוויל-מאהנער.

פאריז, 25. (טעל. פון אונזער קארעספאנדענט). די היינטיגע זיצונג האט געבראכט אַן׳אונגעהויערע איבערראשונג. עס שטעלט זיך אַרויס, אַז דער פראצעס, וועלכער האט צוגעזאגט זיך צו פערציהען נאך זעהר לאַנג צוליב דער גרויסער צאהל עדות, וועט זיך היינט-מארגען ענדיגען.

באַלד ביים אנהויב פון דער זיצונג האט גענומען אַ ווארט אַדוואקאַט טארעס און האט אבגעגעבען פאלגענדע ערקלערונג: כדי דער פראצעס זאל זיך נישט פערציהען און זאל זיך וואס גיכער ענדיגע׳, איז די פערטיידיגונג גרייט זיך אבצוזאגען פון איהרע ווייטערדיגע עדות מיט׳ן בעדינג, אַז אויך די בעשולדיגונג זאל זיך פון איהרע עדות אבזאגען.

צווישען די צדדים איז דאַן פארגעקומען אַ מיינונגס-אויסטויש און נאך עטליכע רעפליקעס זענען די צדדים געקומען צו אַ פערשטענדיגונג, אַז זיי זאגען זיך אב פון די עדות א חוץ די, וועלכע דאַרפען באַלד געבען זייערע ערקלערונגען.

מארגען (היינט, מיטוואך) וועלען זיך אנהויבען די רעדעס פון די צדדים. אויב דער פראקוראר און די ציוויל-מאהנער וועלען אין משך פון היינטיגען טאג פערענדיגען זייערע רעדעס, וועט דאנערשטאג האבען דאס ווארט דער פערטיידיגער פון שוואַרצבאַרד׳ אַדוו. טארעס, און נאך דאנערשטאג וועט מסתם אַרויסגעטראגען ווערען דער אורטייל.

האָן הונדערטער בעוויזען, אַז פעטלורא איז שולדיג אין די פאָגראָמען. די אויספאָרשונג וועגען די פאָגראָמען האָט געבראַכט אָהן אַ שיער דאָקומענטען, וואָס בעשטעטיגען פעטלוראַ׳ס שולד.

דער צווייטער עדות ד״ר טשעריקאָווער דערצעהלט, אַז וויפיל מאָל יודישע דעלעגאַציעס האָבען זיך געווענדעט צו פעטלוראַ׳ן, ער זאָל אָננעהמען מיטלען געגען די פאָגראָמען און זעהן, אַז די שולדיגע זאָלען בעשטראָפט ווערען,— האָט פעטלוראַ די דעלעגאַציעס נישט געוואָלט אויפנעהמען, אַזוי איז עס געווען, למשל, נאָכ׳ן זשיטאָמירער פּאָגראָם, ווען צו פעטלוראַ׳ן האָט זיך צוויי מאָל געווענדעט אַ יודישע דעלעגאַציע, אָבער —אומזיסט.

דער עדות וואַכטענקאָ (אוקראַינער) בעהויפּט, אַז פעטלוראַ האָט יאָ אויפגענומען די יודישע דעלעגאַציעס און אַז די יודען זענען געווען אַפילו צופרידען מיט דער אויפפיהרונג פון פעטלוראַ׳ן.

פרטים פון 6-טען פראָצעס-טאָג.

פאָריז. 25 (טעל. פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער 6-טער טאָג פון פּראָצעס, וואו פאַר׳ן געריכט האָבען גענומען פערבייגעהן די עדות פון דער פערטיידיגונג און שילדערן די מורא׳דיגע עולות, וואָס זענען אָפּגעטון געוואָרען מיט דער יודישער בעפעלקערונג, האָט איבערגעלאָזט אַנ׳אונגעהויערען רושם. די יודישע עדות, וועלכע זענען אין דעם טאָג אויסגעהערט געוואָרען, האָבען בכלל געמאַכט אַ גאָר גוטען איינדרוק. עס איז געווען אויפפאַלענד׳ וואָס בעת די עדות-אוקראַינער האָבען געהעצט געגען שוואַרצבאַרד׳ן און די יודען האָבען זיך

די יודישע עדות אפגעהאַלטען נישט נאר פון העצע,

נאָר אויך פון בעשולדיגען דאָס אוקראַינישע פאָלק. זיי האָבען נאָר אויסגעדריקט די טיפע איבערצייגונג און געזעהן צו בעווייזען, אַז פעטלוראַ איז אין די פאָגראָמען שולדיג.

אַ גרויסען איינדרוק האָט געמאַכט דער בריף פון בורצעוו׳ן וועלכען ס׳האָט פאָרגעלעגט אַדוו. סליאָזבערג (זעה אויך 2-טע זייט), אַז דאבקאָווסקי, וועלכער האָט בעשולדיגט שוואַרצבאַרד׳ן אין באָלשעוויזם, איז

אַ פשוט׳ער פראָוואָקאטאָר.

בורצעוו בעווייזט אויך אין דעם בריף, אַז שוואַרצבאַרד האָט מיט די קאָמוניסטען נישט געהאַט קיין שום געמיינזאמעס,

צווישען די צדדים איז עטליכע מאָל געקומען צו זעהר שאַרפע צוזאַמענשטויסען, אַזוי אַז דער פאָרזיצער האָט זיי געבעטען זיך צו האַלטען רוהיגער, ווייל ער איז קראַנק און איהם איז שווער די צדדים איבערצושרייען. דער פאָרזיצער האָט אויך גערדראָהט אָפצורייניגען דעם זאַל פון פובליקום, אויב עס וועט זיך נישט פערהאַלטען רוהיגער.

נאָכ׳ן עדות גרינבערג, וועלכער האָט געשילדערט די פעטלורישע פאָגראָמען אַלס די גרויזאַמסטע, וועלכע זענען ווען ס׳איז פאָרגעקומען, האָט עדות געזאָגט דער פאָרזיצער פון דער קאָמיסיע, וועלכער האָט אויסגעפאָרשט די פאָגראָמען— אַדוו. גאָלדשטיין. דער עדות האָט דערצעהלט, אַז אויף די פאָהנען פון אַ סך

(ווייטער זעה 8-טע זייט).

דער זיבעטער טאָג פון פראָצעס

פאַריז, 25 (טעלעגראַפיש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אויף דער היינטיגער זיצונג פון געריכט איז דער ערשטער אויסגעהערט געוואָרען אַלס עדות לעאָ מאָצקין.

מאָצקין ערקלערט, אַז עס זענען פאַר-

צו דער עפענטליכקייט!

געהענדיג נעכטען אַרום האַלב 11 ביינאַכט אויף דער ווסכאָדניאַ, איז ביים נומער 35 מיך איבערפאַלען דער פוטער-סוחר מאיר קאַבאַן (ווסכאָדניא 70) און האָט מיך אַריינגעשלעפט אין טויער און מיך שטאַרק צושלאָגען, און דערביי פעהלט מיר 127 זל. מיט אַ נאָטיץ-ביכעל, וועלכעס איז מיר זעהר וויכטיג. איך בעט זעהר די מענשען, וואָס האָבען דעם סקאַנדאַל בייגעוואוינט, זיך צו מעלדען אויף אַלעקסאַנדריסקאַ (מרדכי גבאי׳ס) 11, אין פוטער-געוועלב צו ישראל לייב לאַגזשיצקי, ווייל דער ענין ווערט איבערגעגעבען דער פראָקוראַטור.

מיט אַכטונג **מאַטעל לאַגזשיצקי.**

895

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאַרבען אין עלטער פון 79 יאָהר אונזער ליבער פאָטער, שוויגערפאַטער, גרויס-פאַטער, ברודער, שוואַגער און אנקעל

נ. ע.

מרדכי ווארשאווסקי

ב״ר יעקב ז״ל הלוי

געוועזענער לאדזער סוחר און גבאי פון דער אַלטשטאַטישער שוהל.

די לויה קומט פאר היינט, מיטוואך, דעם 26-טען אקטאבער 1927, 1 אַ זייגער נאכמיטאג פון טרויער-הויז נאוואמיעסקא 2, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

אדוואקאט סליאזבערג וויינט,
ווען ער דערצעהלט וועגען די אוקראַינער שחיטות.
בורצעוו בעשטעטיגט, אַז דאבקאווסקי איז אַ פּראוואקאטאר

פּאַריז, 25 (טעל. פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין זעקסטען טאָג פון פּראָצעס איז אויך אויסגעהערט געוואָרען דער בעקאַנטער יודישער כלל-טוער אדוואקאט סליאָזבערג, וועלכער איז געוועזען פּאָריזער פוּנ׳ם הילפס-קאָמיטעט פאַר די פּאָגראָם-געליטענע. ער זאָגט, אַז אַלס כאַראַקטעריסטיק פון די געשעהענישען פון יענער צייט קאָן דינען דער פאַקט, וואָס ביי דער יודישער בעפעלקערונג פון אוקראַינאַ האָט זיך דאַן אויסגעבילדעט די איבערצייגונג, אַז פּאָגראָמען קאָנען קיינמאָל נישט פאַרקומען, אויב די רעגירונג וויל דאָס נישט.

דער ציוויל-מאָהנער פון פּעטלוראַ׳ס צד שטעלט סליאָזבערג׳ן די פראַגע, צי שוואַרצבאַרד איז געוועזען אַגענט פון דער באָלשעוויסטישער „טשעקאַ“. סלאָזבערג ענטפערט דערויף, אַז שוואַרצבאַרד איז קיינמאָל קיין אַגענט פון די באָלשעוויקעס נישט געוועזען און דאָס ווייסען אויך אַלע אַנטי-באָלשעוויסטיש-געשטימטע רוסען, וועלכע וואוינען אין פאַריז און קאָנען אַלע באָלשעוויסטישע אַגענטען.

די ערקלערונגען פון אדוו. סליאָזבערג האָבען געמאַכט זעהר אַ גרויסען איינדרוק. דער עדות זאָגט, אַז די אוקראַינישע שחיטות זענען די שרעקליכסטע אין דער יודישער געשיכטע. דאָס יודישע פאָלק וועט קיינמאָל נישט פערגעסען די אוקראַינישע טראַגעדיע. ביי די ווערטער האָט זיך סליאָזבערג צוויינט

סליאָזבערג ערקלערט ווייטער, אַז פּעטלוראַ איז קרימינעליש אפשר נישט פעראַנטוואָרטליך פאַר די פּאָגראָמען, אָבער פּאָליטיש און מאָראַליש טראָגט ער די פולסטע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די פּאָגראָמען.

קאַמפּינטשי איז איינפערשטאַנען מיט די אויספיהרונגען פון עדות.

סליאָזבערג זאָגט ווייטער: דאָ האָט געשוואוירען דער עדות שולגין, אַז שוואַרצבאַרד האָט אויסגעפיהרט דעם אַטענטאַט אין שליחות פון די באָלשעוויקעס, איך שווער — הויבט אויף סליאָזבערג זיין האַנד — שוואַרצבאַרד האָט געהאַנדעלט נישט אַלס באָלשעוויק, נאָר אַלס יוד.

סליאָזבערג גיט איבער דעם פּראָקוראָר אַ בריף, וואָס ער האָט דערהאַלטען פון בורצעוו׳ן, אין וועלכען בורצעוו שרייבט, אַז דובקאָווסקי, וועלכער בעשולדיגט שוואַרצבאַרד׳ן אין באָלשעוויזם, איז אַ פּראָוואָקאַטאָר.

די דאָזיגע ווערטער מאַכען אַ אונגעהויער גרויסען איינדרוק.

„בערלינער טאַגעבלאַט“ וועגן שוואַרצבאַרד-פּראָצעס

אין גענענזאַץ צו דער פּוילישע פּרעסע, וועלכע האָט גלייך אָנגענומען אַ נעגאַטיווע שטעלונג צום שוואַרצבאַרד-פּראָצעס, אינפאָרמירט די דייטשע פּרעסע אינגאַנצען אָביעקטיוו.

„בערלינער טאַגעבלאַט“ פון 19 ד. ח. שרייבט:

ווען די פּאָליטישע ליידענשאַפט וואָלט נישט פערפינסטערט אונזער מיינונג וועגען שוואַרצבאַרד׳ן, דעם מערדער פון העטמאַן פּעטלוראַ, וואָלט זיך דער דאָזיגער סענסאַציאָנעלער פּראָצעס פערענדיגט אין 2 טעג. דער מערדער אָנערקענט זיך צו זיין שולד. ער האַלט זיך פאַר אַ גליקליכען מענשען, ווייל ער האָט דער׳הרג׳עט אַ מענשען, וועלכען ער האָט געהאַלטען פאַר דעם שרעקליכסטען פערפאָלגער פון זיינע גלויבענס-גענאָסען, דער בעשולדיגטער ניט גערן ערקלערונגען וועגען די מאָטיווען און וועגען אַלע איינצעלהייטען פון זיין טאַט. יעדער ווער ס׳הערט זיך גוט צו צו זיי, מוז קומען צו דער איבערצייגונג, אַז דער מענש זאָגט אמת. דער פּרעזידענט פון טריבונאַל פלאַרי און דער פערטרעטער פון פּעטלוראַס פאַמיליע מוזען אָנערקענען די אויפריכטיגקייט פון שוואַרצבאַרד׳ן. עס האַנדעלט זיך נאָר וועגען דעם, צו מען דאַרף דעם מערדער אָנערקענען מילדערנדע אומשטענדען, אויב ער וועט נישט בעקומען קיין בעפרייאונגס-אורטייל.

אָבער איצט קומט אין בעטראַכט די פריינדשעפט, שוואַרצבאַרד איז אַ יוד, און ווי ער זאָגט מיט שטאָלץ—אַ רעוואָלוציאָנער, די אַנטיסעמיטישע פּרעסע האַלט, אַז די יודישע פינאַנסעריע האָט בעשטימט מיליאָנען, כדי איבערצוקויפען די עדות און צוצוציהען די צייטונגען פאַר שוואַרצבאַרד׳ן. אַנדערע פּרובען צו דערווייזען, אַז שוואַרצבאַרד האָט געהאַנדעלט אין נאָמען פון די קאָמוניסטען. דער ערשטער פאָרוואורף איז שוין אָפּגעוואָרפען געוואָרען, יעדען אָביעקטיווער צושויער מוז אָבער אויך צוגעבען, אַז דער צווייטער פאָרוואורף, דאָס שוואַרצבאַרד איז אַ באָלשעוויסטישער אַגענט, איז אויך נישט אמת.

וואָס זאָגן וועגן שוואַרצבאַרד׳ן זיינע שכנים?

פּאַריז. 25 (ספּ. טעל.) אין בעשולדיגונגס-אַקט געגען שוואַרצבאַרד׳ן ווערט געזאָגט, אַז די אינפאָרמאַציעס וואָס זענען וועגען איהם געזאַמעלט געוואָרען אין פּאַריז זענען פאַר דעם אָנגעקלאָגטען נישט גינסטיג.

ס׳שטעלט זיך אָבער אַרויס, אַז ס׳איז נישט אַזוי. וועגען שוואַרצבאַרד׳ן האָבען זיינע פראַנצויזישע שכנים געהאַט די בעסטע מיינונג, ווען מ׳רעדט מיט די דאָזיגע מענשען וועגען שוואַרצבאַרד׳ן, הערט מען סימפּאַטיע- און מיטגעפיהלס-אויסדריקען פאַר שוואַרצבאַרד׳ן. די שכנים זיינע זענען איבערצייגט, אַז די געשוואוירענע ריכטער וועלען פערשטעהן די מאָטיוון פון שוואַרצבאַרד׳ס טאַט און וועלען איהם בעפרייען.

די שכנים לויבען זעהר שוואַרצבאַרד׳ן אַלס מענש, וועלכער האָט זיך אויסגעצייכענט מיט זיין גוטסקייט.

מ׳דערצעהלט, אַז שוואַרצבאַרד׳ס פרוי האָט איהם געברענגט אין טורמע אַריין אַ נייע פּיזשאַמע. ווען נאָך אַ געוויסער צייט האָט די פרוי נעוואָלט צונעהמען די פּיזשאַמע צום וואַשען, האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז שוואַרצבאַרד האָט זי אַוועקגעגעבען אַן׳אַרימען אַרעסטאַנט, וועלכער האָט נישט געהאַט קיין אייגענע וועש.

„גלאָס פּראַוודי“ האָט מורא,
אַז דאָס פאַריזער געריכט וועט אַרויסווייזען האַרץ.

„גלאָס פּראַוודי“ שרייבט אין אַ קאָרעספּאָנדענץ פון פּאַריז: „פּראָפּאָרציאָנעל מיט דער ענטוויקלונג פון שוואַרצבאַרד-פּראָצעס ווערט קלענער דער אינטערעס צום פּראָצעס. אויף די בענק פון דער אויסלענדישער פּרעסע זענען פערהאַן ליידיגע ערטער; אַ מאָדנע קאָנטראַסט אין פערגלייך מיט די ערשטע טעג פון פּראָצעס. די פּערזאָן פון שוואַצבאַרד׳ן געהט אַראָפּ אויפ׳ן צווייטען פּלאַן. די ערקלערונגען פון די עדות, די פּאָלעמיק פון די אדוואָקאַטען זענען נישט נוגע דער פּערזאָן פון בעשולדיגטען, נאָר דער פּערזאָן פון ערמאָרדעטען פּעטלוראַ, און זיין פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די יודישע פּאָגראָמען.

צום סוף ערלויבט זיך דער מחבר צו צווייפלען, צי די פראַנצויזישע ריכטער וועלען ביכולת זיין צו פערשטעהן דעם גאַנצען הינטערגרונד פון פּראָצעס, צי וועלען זיי זיך קענען בעקענען מיט דער פּאַקטישער זאַכלאַגע. דער מחבר האָט מורא, אַז די געשוואוירענע ריכטער וועלען זיך לאָזען מיטרייסען מיט געפיהל-מאָמענטען.

די רעזאָלוציע פון קאָמוניסטישער צ. ק.
וועגען אויסשליסען טראָצקי׳ן און זינאָוויעוו׳ען.

מאָסקווע. 25. (ספּ. טעל.) פון 21 ביז׳ן 23. אָקטאָבער האָט אָפּגעהאַלטען זיינע בעראַטונגען דער צענטראַל-קאָמיטעט און די צענטראַלע קאָנטראָל-קאָמיסיע פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי אויף די זיצונגעו איז בעשלאָסען געוואָרען אויסצושליסען טראָצקין און זינאָוויעווען פון צענטראַל-קאָמיטעט פון דער פּאַרטיי.

אין דער רעזאָלוציע ווערט צוו. אַנד. געזאָגט: דער פעראייניגטער פּלענום פון דער צענטראַלער קאָנטראָל-קאָמיסיע האָט אין סעפּטעמבער 1927 אַרויסגעוויזען אַ גרויסע טאָלעראַנץ און נאָכגיביגקייט בנוגע טראָצקין און זינאָוויעווען, און געגעבען די מעגליכקייט אויסצופיהרען זייער צוזאָג פון 8-טען סעפּטעמבער, אַז זיי וועלען אויפהערען זיך צו בעמיהען שאַפען אַ בעזונדערע פראַקציע. אָבער זיי ביידע האָבען אָבגענאַרט די פּאַרטיי און נישט אויסגעפיהרט זייערע פערפליכטונגען. זיי האָבען נישט נאָר נישט אויפגעהערט זייערע בעמיהונגען צו שאַפען אַ בעזונדערע פראַקציע, נאָר האָבען זי געפיהרט אין דער ריכטונג געגען דער פּאַרטיי און איהר גאַנצקייט אין אַזאַ מאָס, וואָס איז געווען גלייך מיט׳ן שאַפען אַ נייע אַנטי-לענין-פּאַרטיי צוזאַמען מיט דער בורזשואַזער אינטעליגענץ. צוליב אַזאַ זאַך-לאַגע האָט דאָס פעראייניגטע פּלענום פון דער צענטראַלער קאָנטראָל קאָמיסיע און צענטראַלען קאָמיטעט בעשלאָסען אויסצושליסען טראָצקין און זינאָוויעוו׳ן פונ׳ם צענטראַל-קאָמיטעט.

דער פעראייניגטער פּלענום האָט דערביי בעשלאָסען דעם גאַנצען מאַטעריאַל וועגען דער טעטיגקייט פון די פיהרער פון דער אָפּאָזיציע פאַרצושטעלען דעם 15. צוזאַמענפאָהר.

אויפגעטרייסעלט די יודישע וועלט
אימפּרעסיעס פון געריכטס-זאַל.

אין דער אייגענער צייט ווי אין זאַל פון געריכט שטייגט די אַלגעמיינע שפּאַנונג ווערט אויך אויפגעטרייסעלט דאָס יודענטום אין אַלע עקען וועלט.

נישט קוקענדיג אויף אַלע פערזוכען פון ווילם און קאַמפּינקי אויסצובייטען אויף קליינגעלד די הונדערטער פּאָגראָמען און די צעהנדליגער טויזענדער אומגעבראַכטע האָט דער פּרעזידענט פון געריכט פלאָרי און די גאַנצע סביבה אין געריכט זאַל פערשטאַנען, אַז איבער אַ גרויסען שטיק אייראָפּעאישער געשיכטע ווערט דאָ גע׳משפט און נישט נאָר איבער דעם דערשאָסענעם אַטאַמאַן פּעטלורא. מען זאָל איין מאָל פאַר אַלע מאָל וויסען, אַז אפילו אַ בירגער-קריג, אפילו אַ קאַמף פאַר נאַציאָנאַלער בעפרייאונג, אפילו אַ מיליטערישע רעוואָלטע קאָנען נישט פערענטפערען אָדער פערקלענערען די שולד פאַר אַזאַ מאַסען-פערברעכען.

נישט קוקענדיג אויף דער יודישער צוריקהאַלטונג און דעם פעסטען ווילען נישט צו פערוואַנדלען דעם שוואַרצבאַרד פּראָצעס אין אַן׳אַלגעמיין גרויסען יודישען ענין, האָט זיך איצט אַ וואָרף געטון די יודישע וועלט, אויפגעטרייסעלט און אויפגעצאַפּעלט. נאָר אונגעהויער גרויס איז דער אינטערעס צום פּראָצעס אין אַמעריקאַ. פון פערשידענע עקען וועלט קומען אָן דעפּעשען מיט אָנפראַגען וועגען דעם גאַנג פון פּראָצעס און די שטימונגען. אומעטום זיצען געליטענע פון די פּאָגראָמען, קרובים, אייגענע, פריינד. מען קאָן זיך פאָרשטעלען, וואָס די יעדען פיהלען היינט און ווער ווייסט צי דאָס קלאַפּען פון זייערע הערצער פיהלט מען נישט אויף די בענק פון די ריכטער און זשורי אין דעם פּאַריזער יוסטיץ פּאַלאַץ!

וואו איז דער בעוויז?

דאָס איז דער בעסטער צווישען זיי. דער געבילדעטער, קלוגער פּראָפעסאָר אַלעקסאַנדער שולגין. איינער פון יענע וועניגע אוקראַינער, וועלכע ווייסען גוט די פאָלגען פון אַ בעפרייאונגס-פּסק-דין פאַר דער צוקונפט פון דער אוקראַינישער נאַציאָנאַלער בעוועגונג.

האָט דער בעסטער פון זיי אָנגעהויבען זיין עדות זאָגען מיט דער קאַטעגאָרישער ערקלערונג:

— שוואַרצבאַרד איז אַן׳אַגענט פון דער טשעקאָ.

— שוואַרצבאַרד האָט געהאַנדעלט לויט אַן׳אָרדער פון דער טשעקאַ.

איז ער, פּראָפעסאָר שולגין, אַ בעוואוסטזיניגער ליגנער ד.ה. אַ שווינדלער-עדות אָדער אַזאַ פלאַמענדער פאַנאַטיקער?

אַ טרעהר פערגאָסען אויף דער „אַרימער יודישער בעפעלקערונג“, ברייט און לאַנג גערעט וועגען דער אַנאַרכיע פון דער אוקראַינישער אַרמיי, אָבער קיין איינציג מאָל זיך נישט אָ׳מגעקערט צו דעם פונקט וועגען שוואַרצבאַרד׳ס טאַט. קיין איינציג וואָרט נישט געזאָגט, פון וואַנען האָט ער׳עס גענומען, אַז שוואַרצבאַרד איז „אַן׳אַגענט פון דער טשעקאַ“, קיין איינציגער בעווייז נישט געבראַכט פאַר זיין מערדערישער ערקלערונג.

דער בעסטער צווישען זיי. וויפיל מאָל אַנרי טאָרעס און פּרעז. פלאָרי האָבען איהם געבעטען צו ענטפערען אויף דער פראַגע וועגען שלום שוואַרצבאַרד׳ס באָלשעוויזם און טשעקאַ-דינסט האָט ער געקאָנט נאָר איין וואָרט אי. בערהזרן:

— אַ באָלשעוויק! אַ באָלשעוויק!...

דאָס פאַרמעט געלע דאַרע פנים פון דעם צורייצטען עדות מיט גרויסע ווייסע ציין האָט אין דעם מאָמענט געגעבען אַלעמען אַ פאָרשטעלונג וועגען דעם וואָס איז אַזוינס אַ פּאָגראָמשטשיק. (ג)

דער שטילער פּרעזעס.

איך בין זיך מודה ומתודה:

אַ טעות האָב איך געהאַט אין פּרעזידענט פלאָרי.

געמיינט האָב איך, אַז ער וועט זיין שטרענג, פאָדערנד. דראָהענד. איז ער נישט דען דער דיקטאַטאָר פון די דעבאַטען? איז ער נישט איינגעטינקט אין מאַכט און גלאַנץ?

געמיינט האָב איך, אַז זיין שטימע וועט כסדר דונערען, זיין גלעקעל כסדר קלינגען, אַז זיין מאַכט וועט פאָכען איבערן טריבונאַל ווי די ביבלישע שווערד איבערן גן-עדן.

אַ טעות. אַ אַנגענעהמער טעות!

פלאָרי איז אַ פּרעזידענט, וועלכען מ׳הערט נישט, וועלכער מישט זיך אַריין וואָס קנאַפּער, וועלכער לאָזט רעדען וויפיל מ׳וויל.

אַ שטילער פּרעזידענט.

זיין קול רוהט, זיין גלעקעל רוהט.

איז ער תמיד אַזוי? האָט ער בעקומען אינסטרוקציעס, ווי מ׳זאָגט, אַז ער זאָל זיך לאָזען אויסרעדען דאָס האַרץ?

אָנגעשפּאַרט אָן דער האַנד, דעם קאָפּ אַביסעל פערלוירען אין זיין „רויטער ראָבע“, זיצט ער און קוקט גלייך אויפ׳ן עדות.

צייטענווייז קען מען מיינען, אַז ער האָט פערשטענדעניש פאַר שוואַרצבאַרד׳ן. האָט ער נישט געזאָגט — און אין מויל פון אַזאַ יוריסט איז אַזאַ פראַזע פון גרויס וויכטיגקייט — האָט ער נישט געזאָגט, זיך ווענדענדיג צו שוואַרצבאַרדן: „איך גיב צו, אַז אייער האַלטונג איז אַ קלאָרע?“

אָפט מאָל פערגעסט מען גאָר אינגאַנצען אָן פּרעזידענט און מ׳האָט דעם איינדרוק, אַז דער פּראָצעס איז אַ שפּיל אָהן אַ קאַפּיטאַן. פאַרהאַן אָבער דאָך אַ אונזיכטבאַרער כח, וואָס רעזשיסירט די דעבאַטען און דער שטורם געהט קיינמאָל נישט אַרויס פון זיינע גרעניצען...

די דיסציפּלין אין געריכט איז זעהר גרויס, שאַ, שטיל, רוהיג.

אַ שטילער פּרעזידענט, אַן׳אָביעקטיווער, אַ שטיל פּובליקום, נישט אַזאַ אָביעקטיווער. דאָס אַריינקומען אין זאַל איז געווען אַזוי שווער, אַז קיינעם ווילט זיך נישט, דורך אַן׳אויסגעשריי אָדער אַזוי אַ צווישענרוף, אַרויסגעפיהרט ווערען פון זאַל...

צו וואָס, אַגב, פערשאַפען די מינדעסטע אונאַנגענעהמליכקייט אַ פּרעזידענט, וואָס איז אַזוי פרידליך, אַזוי שטיל, כמעט אונזיכטבאַר?

יאָ, כמעט אונזיכטבאַר, וועניגער זיכטבאַר ווי קאַמפּענטשי, וועניגער זיכטבאַר ווי יעדער איינער.

וויל מען אָבער אַ טראַכט טון, אַז ער איז נישטאָ, דערמאָנט מען זיך תיכף, אַז ער יאָ דאָ און נישט אויף קיין געלעכטער. (נ. פ.)

Dr. med H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און סע-נער-שוואַכע קראַנקהייטען. מיט היילונגס-קוואַרץ לאַמפּע (האָך-אויספּאַל).
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

Dr. med. I WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען, ס עצ. פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעהמט אָן פון 3—3 נאָכמיטאָג: און פון 4—6 אין דער לעטשניצאַ „וואַגריקאַ“

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go maja 16, tel. 11-48
אינערליכע- און קינדער-קראַנקהייטען.
נעמט-אָן פון 7—8, זונטאַג פון 3—4.

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 26 אָקטאָבער 1927.

דער קלאָון

און די יודען-טראַגעדיע.

אין אַן אַרטיקעל אונטער'ן קעפּעל: „לעווין, שוואַרצבאַרד, איינשטיין" שרייבט אַדאָלף נאָוואַטשינסקי אין דער „דוואַ גראָשע".

„איצט הערט מען נישט מעהר וועגען דעם „קעניג פון דער לופט, טשאַרלז לעווין, אָבער מיט עטליכע חדשים צוריק זענען די יריחו-ציטונגען אריינגעפאַלען אין אַ ווילדען וואַהנזין.

פיעראָט פון "נאַש פּשעגלאָנד" האָט פּשוט געוויינט פאַר פרייד, און אַלע" פּיעראָט'ס" פון די צעהנדליגער טויזענדער ציטונגען אין דער וועלט, וואָס געהערען אָדער זענען אָפּהענגיג פון סנהדרין האָבען זיך אויך צוויינט.

וואָס האָט זיך דערנאָך אַרויסגעוויזען? — פרעגט נאָוואַטשינסקי — זעהר מיאוסע זאַכען! און נאָוואַטשינסקי רעכענט אויס, וואָס לעווין איז אַלץ: אַ גנב, אַן אַפּעריסט, אַ קרימינאַליסט, אַ משוגענער א.אַ.וו.

און איצט איז פעראַן עפּיס אַ זייגערמאַכער, וואָס האָט אָפּגעטון נאָך אַ שווערען חטא, דורכ'ן בעגעהן אַ מאָרד. ער האָט דערשאָסען אַ מענש מיט אַ רעוואָלווער, האָבענדיג גאַראַנטירט דורך די דעלעגאַטען פון דער אַנאָנימער מלוכה, אַז ער וועט אַרויסגעהן אָהן שום שטראָף. אָטאָ דער זייגערמאַכער האָט בעקומען דעם אַלוועלטליכען רוהם פון אַ נייעם „בר-כוכבא".

און ווירקליך זייט דעם מאָרד איבער פּעטליוראַ'ן בלאָזט די גאַנצע פּרעסע פון די וועלט-דיקטאַטאָרען אין די יריחוטרומייטערען, און אַזאַ טומעל און געוואַלד איז שוין לאַנג נישט געווען. אַלע זענען מאָביליזירט און טעראָריזירען דעם פּאַריזער טריבונאַל. דעם קרימינאַליסט און באָלשעוויק מאַכט מען אונשולדיג. אויף אַ בענעפיס פון די סאָוויעטען מאַכט מען הוזק פון די אוקראַינער, זיי רופען צוזאַמען דעם הימעל און גהינם, גאָט און בודאַ. די עדות, וואָס זענען פאַר זיי נישט גינסטיג, וואָלטען זיי אין אַ פינסטערער נאַכט אויסגעשניטען די צינגער, אַבי זיי זאָלען נאָר שווייגען.

ווען מיט עטליכע יאָהר צוריק האָט אַן איינזאַמער מענש, מיט קיינעם נישט פערבונדען, דער'הרג'עט אַ פּאָליטישען מענשען, צופעליג אַ שלעכט-אויסגעקליבענעם, האָבען זיי דעמאָלט אָנגעהויבען אַ משוגע'נע קוויטשעריי:

— „נידער מיט פּאָליטישע מאָרדען". זיי האָבען אָנגעריצט איין אַריער אויפ'ן צווייטען, כדי זיי זאָלען זיך געגענזייטיג שחט'ען.

איצט גלאָריפיצירען זיי דעם פּאָליטישען מאָרד. פון אַ חוצפה'דיגען באָלשעוויסטישען אַגענט און אַ מעהרפאַכען קרימינאַליסט מאַכען זיי אַ הייליגען. אַ מערדער, אָבער אַ יוד — זאָלט איהר איהם נישט די העזה האָבען צו טשעפּען, עס זאָל איהם קיין האָר פון קאָפּ נישט אַראָפּפאַלען, אויב נישט איז וועה צו דיר, פּאַריז, וועה צו דיר, פראַנקרייך, וועה צו דיר, בורזשואַזיע.

די פראַנצויזישע גערעכטיגקייט אָבער וועט זיי נישט לאָזען בעשפּייען, פערשרייען. אויב שוואַרצבאַרד וועט נישט בעקומען די שטראָף, אויף וועלכער ער האָט פערדינט, פון דעם מאָמענט אָן וואָלט זיך פערשטאַרקט דער טעראָר פון דעם אויסדערוועהלטען פאָלק איבער דעם רעשט מענשהייט".

נאָוואַטשינסקי האַלט דעריבער. אַז שוואַרצבאַרד מוז בעקומען טויט-שטראָף, נאָכמעהר דערפאַר, ווייל בעת אַן'אַנקעטע וועגען טויט-שטראָף אין דייטשלאַנד האָט זיך... אַלבערט איינשטיין אַרויסגעזאָגט פאַר טויט-שטראָף.

אַזוי האַלט די פערזשאַווערטע טראָמפּייט פון „דוואַ גראָשע", דער אַלטער קלאָון נאָוואַטשינסקי, וואָס רעדט שוין

בילדער און סצענעס פון געריכטס-זאַל.

(פון אונזער ספּעציעלען קאָרעספּאָנדענט).

„דאָס איז אַלץ?"

פּראָפ. לאַנזשעווען רעדט פּאַמעליך, גלייך ווי ער וואָלט אָפּגעוואויגען יעדעס וואָרט, געפיהלט די בעדייטונג פון די ערקלערונגען, וואָס ער גיט, פון דער ווירקונג, וואָס זיינע ווערטער האָבען אויף די געשוואוירענע. אַזוי איז עס טאַקע: אַלע אין זאַל און קודם כל די געשוואוירענע הערען זיך צו מיט דער גרעסטער אויפמערקזאַמקייט צו די ווערטער פון פראַנצויזישען געלעהרטען.

פּראָפ. לאַנזשעווען איז אַ מומחה, אַן אמת'ער ספּעציאַליסט אין די פּאָגראָםענינים, ער איז אַ געלעהרטער און אַלס אַזעלכער האָט ער דאָס, וואָס ר'האָט געמאַכט, געמאַכט טיף און גרינדליך. אַדוו. קאַמפינטשי וויל אָפּשוואַכען דעם גרויסען איינדרוק פון געלעהרטענ'ס ערקלערונגען, און ער ווענדט זיך צו איהם — איין דזשענטעלמען צום אַנדערען — מיט אַכטונג, ליבענסווירדיג און מיט גיפט:

— פון וואַנען ווייסט איהר דאָס אַלץ?

דער פּראָפעסאָר ענטפערט אַזוי, ווי עס קען און דאַרף ענטפערען אַ — פּראָפעסאָר:

איך האָב אַדורכגעלייענט די גאַנצע צוגענגליכע ליטעראַטור וועגען די פּאָגראָמען, אַלע פערעפענטליכטע דאָקומענטען, די מאַטעריאַלען פון דער אַנקעטע-קאָמיסיע און פון רויטען קרייץ, די פּובליקאַציעס פון דער ליגע פאַר מענשען - רעכט, די אויסגאַבען פון וויסענשאַפטליכע געזעלשאַפטען...

— דאָס איז אַלץ? — רייסט איבער דעם פּראָפעסאָר אַדוו. קאַמפינטשי מיט אַ ליבליך און גיפטיג שמייכעלע.

דער פּראָפעסאָר צוקט מיט די אַקסלען: לויט זיין מיינונג איז די ליטעראַטור, וואָס ער האָט דורכשטודירט, גענוג אויף צו האָבען אַ קלאָרע פאָרשטעלונג וועגען דער פראַגע: דעם אַנטייל פון די אוקראַינישע קאָמאַנדירען אין די פּאָגראָמען, קאָן מען האַלטען „פאַר וויסענשאַפטליך פעסטגעשטעלט".

דער געלעהרטער פיזיקער דענקט נישט אַנדערש, ווי מיט גענויע, פּרעציזע, וויסענשאַפטליכע קאַטעגאָריעס!

דער אומבעהאָלפענער עדות.

דער געוועזענער אוקראַינישער פּרעמיער - מיניסטער פּראָקאָפּאָוויטש האָט פערנומען דאָס עדות-אָרט כמעט אַנדערטהאַלבען שעה, אָבער אין דער צייט האָט ער בעוויזען אַרויסצורעדען נישט מעהר, ווי אַ הונדערט פופציג ווערטער. דער עדות האָט זיך אָפּגעזאָגט פון אַנ'איבערזעצער, ער וועט, זאָגט ער, זיך שוין אויסטענה'ען אַליין אויף פראַנצעזיש, און מ'מוז מודה זיין: דער מענש פערמאָגט זעהר פיל מוט. מ'דאַרף האָבען פיל דרייסטקייט אַזוי אויסגעצוגען, אַזוי פּאַמעליך, אַזוי סיסטעמאַטיש צו קאַליטשען יעדעס פראַנצויזישע וואָרט. ווען דער עדות פערהאַקט זיך אויף אַ גאָר שווערען וואָרט, קומען איהם גוטמוטיג צו הילף דער פּרעזידענט פון געריכט, דער פּראָקוראָר, די ציוויל-מאָהנער, טאָרעס און שיער נישט דער גאַנצער זאַל...

דעם פּרעמיער-מיניסטער האַלטען אין איין איבעררייסען אַמאָל קאַמפינטשי, אַמאָל טאָרעס. זיין עדות-זאָגען ווערט פערוואַנדעלט אין אַ ליידענשאַפטליכע פּאָלעמיק צווישען די אַדוואָקאַטען. אין זאַל ווערט יעדע מינוט הילכיגער, נערוועאישער, מ'שרייט, מ'לאַכט. פּראָקאָפּאָוויטש הויבט עטליכע מאָל אויף די הענד, ווי אַ שילער, און בעט מ'זאָל איהם לאָזען רעדען אַ וואָרט... קאַמפינטשי האַלט מעהר נישט אויס. ער שפּרינגט אויף פון אָרט און הויבט אָן אַליין צו רעדען דאָס, וואָס דער עדות האָט נישט געקאָנט, אָדער מ'האָט איהם נישט געלאָזט. עס רעדען שוין אַלע מיט אַמאָל; דער פּרעזידענט, קאַמפינטשי, ווילם, שוואַרצבאַרד, טאָרעס, פּראָקאָפּאָוויטש, וועלכער מאַכט אומבעהאָלפען מיט דער האַנד. דער פּרעזידענט קריגט רחמנות אויפ'ן עדות, בערוהיגט דעם עולם און פּראָקאָפּאָוויטש קריגט אַ מעגליכקייט ווייטער צו ציהען און צו קאַליעטשען די אומשולדיגע פראַנצויזישע ווערטער...

„לייענט, לייענט, ווייטער!"

אַדוו. קאַמפינטשי האָט אַדורכגעלייענט אַ דאָקומענט וועגען אַטאַמאַן פּאַליענקאָ, וואָס האָט אָנגעפיהרט מיט'ן פּאָגראָם אין זשיטאָמיר, אַז אָט דער פּאָליענקאָ איז דורך פּעטליוראַ'ן אַרעסטירט געוואָרען, אַז פּעטליוראַ האָט אַרויסגעגעבען אַ רייהע אויפרופען געגען די פּאָגראָמען.

— אַ מענש, שרייט אויס קאַמפינטשי, וועלכער האָט אונטערגעשריבען אַזעלכע אויפרופען, האָט קיינמאָל נישט געקאָנט זיין קיין פּאָגראָמשטשיק!

ער האָט נאָך נישט בעוויזען צו פערענדיגען די פראַזע, ווי איבער'ן זאַל דערהערט זיך דער דונערנדער באַס פון טאָרעס'ן:

— לייענט! לייענט ווייטער! אַהאַ? איהר האָט זיך אָפּגעשטעלט? נו, וועל איך פאַר אייך, ה"ה געשוואוירענע, לייענען דאָס, וואָס מיין קאָלעגע האָט געוואָלט פערבעהאַלטען!..

און ער לייענט:

„פּאָליענקאָ איז נאָכ'ן אַרעסט אַרויסגעלאָזען געוואָרען; כאָטש אין זיין וואַגאָן האָט מען געפונען זאַכען, וואָס זענען אָנגעראַבעוועט געוואָרען בעת די פּאָגראָמען, האָט דאָס קריגס - געריכט איהם בעפרייט, אַנערקענענדיג, אַז עס איז נישטאָ „דער אָביעקט פון פערברעכען!"

די לעצטע ווערטער זאָגט טאָרעס אַרויס מיט אַזאַ דונער-שטים, אַז אַלע געשרייען זאָלען זאָל ווערען פערדעקט און פערטויבט. קאַמפינטשי האָט איהם געפּרובט איבערדרייסען, נאָר ער איז ווי בעטויבט פון טאָרעס קול. דער פּאָרזיצער טוט אָן דעם הוט: אַ צייכען, אַז די זיצונג איז איבערגעריסען.

י. ן.

וואו בלוט האָט זיך געגאָסען טייכענווייז...

איינצעלהייטען פון דעם מורא'דיגען פּאָגראָם אין פּראָסקוראָוו.

דער חודש פעברואַר האָט בעקומען זיין שטעמפּעל אין ערשטער רייה פון דעם פּאָגראָם אין פּראָסקוראָוו, דעם גרעסטען און שוידערליכסטען פון אַלע פּאָגראָמען אין אוקראַינאַ.

די סבה פון פּאָגראָם איז דאָ ווי אין אַ סך אַנדערע ערטער, געווען דער פּרובּ פון אַ באָלשעוויסטישען אויפשטאַנד אין וועלכען עס האָבען זיך בעטייליגט אויך איינינגע אוקראַינישע מיליטערישע אָפּטיילונגען, וואָס זענען געשטאַנען אין שטאָט. דער אויפשטאַנד איז אָבער אין עטליכע שעה אָפּגעשטעלט געוואָרען דורך דער „בריגאַדע פון זאַפּאָראָזשער קאָזאַקען פון די רעפּובליקאַנישע טרופּעס פון אַטאַמאַן פּעטליוראַ", אונטער דער אָנפיהרונג פון אַטאַמאַן סעמאָסענקאָ צוזאַמען מיט דעם 3-טען רעגימענט האַידאַמאַקעס. די סאָלדאַטען וואָס האָבען זיך בעטייליגט אין דעם אויפשטאַנד זענען זיך צעלאָפען אין אַלע ריכטונגען און די גאַנצע לאַסט פון רעפּרעסיעס געגען דער שטאָט איז אַראָפּגעפאַלען אויף דער יודישער בעפעלקערונג.

אין הסכם מיט דעם מיליטערישען שטאָט-קאָמענדאַנט קיווערטשוק איז דאַן סעמאָסענקאָ געוואָרען גאַרניזאָן-שעף. ער האָט פערזאַמעלט די האַידאַמאַקעס, מכבד געווען זיי מיט בראָנפען און געהאַלטען פאַר זיי אַ לאַנגע רעדע, אין וועלכער ער האָט זיי געגעבען צו פערשטעהן, אַז די יודען זענען די געפערליכסטע שונאים פון דעם אוקראַינישען פּאָלק און פון די קאָזאַקען און אַז צוליב דעם דאַרף מען זיי אויס'הרגנען. ער האָט פערלאַנגט פון די סאָלדאַטען זיי זאָלען שווערען אויף זייער פאָהן, אַז זיי וועלען דערפילען דעם הייליגען חוב און אויסהרגנען די יודישע בעפעלקערונג, נאָר זיי וועלען דערביי נישט רויבען קיין פערמעגען, וואָרום רויב איז אַ זאַך, וואָס פּאַסט נישט פאַר קיין קאָזאַקען.

(צווישען די אָפיצירען פון סעמאָסענקאָ האָט דאַן איינער פאָרגעשלאָגען מען זאָל בעסער אַרויפלעגען אַ קאָנטריבוציע — אַ צווייטער — אַ קאַפּיטאַן האָט ערקלערט, אַז ער וועט זיינע סאָלדאַטען נישט דערלויבען טויטען וועהרלאָזע מענשען. דעם קאַפּיטאַן מיט זיין אָפּטיילונג האָט סעמאָסענקאָ עקספּעדירט אין אַן'אַנדער אָרט, דעם צווייטען האָט ער געדראָהט צו שיסען).

די שבועה האָבען די קאָזאַקען אָפּגעגעבען און דאַן האָבען זיי זיך אויסגעשטעלט ווי צום מאַרש מיט דער מוזיק אָן דער שפּיץ און מיט דעם אַמבולאַנס פון אונטען, און האָבען זיך אַזוי אין דער גרעסטער פייערליכער אָרדנונג אַוועקגעלאָזט ביז צום סוף פון דער שטאָט, וואו זיי זענען געבליבען שטעהן און גרופּענווייז פערשפּרייט זיך אין די זייטען-גאַסען וואָס זענען געווען בעוואוינט פון לויטער יודען. די קאָזאַקען האָבען זיך גענומען צו דער אַרבייט. צו 5 ביז 15 מאַן זענען זיי רוהיג אַריין אין די איינצעלנע הייזער און האָבען גענומען מיט שווערדען און באַגנעטען שטעכען און האַקען אַלע יודען, וואָס זיי האָבען אינצווישען געטראָפען. זיי האָבען גע'הרגעט אויסשליסליך נאָר מיט קאַלט-געוועהר, געשאָסען האָבען זיי נאָר אין דעם פאַל, ווען אַ יוד האָט זיך אַרויס געכאַפּט און ענטלאָפען אויף דער גאַס; די קוילען האָבען זיי דאַן געטראָפען פון אונטען. זיי האָבען געמאָרדעט אַלץ אַפילו זקנים, פרויען און קליינע קינדער.

אונמעגליך איז געווען אויסצובעטען זיך דאָס לעבען ביי די קאַלט-בלוטיגע מערדער, וואָס האָבען זיך בענומען אַזוי ווי זיי וואָלטען דערפילט אַ פליכט; נישט דורך בקשות און נישט מיט געלד.

אָהן ערפאָלג איז אויך געבליבען די אינטערווענץ פון דעם אָרטיגען גלח קאַכאַראָווסקי, וואָס איז אַרויסגעגאַנגען ענטקעגען די קאָזאַקען מיט דעם קרייץ אין די הענד און אין נאָמען פון כריסטוס געבעטען זיי אָפּצושטעלען דעם מאַסען-מאָרד; זיי האָבען איהם גע'הרגעט אויף דער שוועל פון זיין קלויסטער.

גאַנצע יודישע פאַמיליעס זענען אויס גע'הרגעט געוואָרען. אין דער וואוינונג פון איינעם שיפּמאַן האָט מען גע'הרגעט 8 פערזאָן. פון דער פאַמיליע פּאַטיעכאַ איז די מוטער, אַ זוהן און צוויי טעכטער גע'הרג'עט געוואָרען. די דריטע טאָכטער פערוואונדעט. 6 מיטגלידער פון דער פאַמיליע קלימערמאַן — גע'הרג'עט און איין זוהן שווער פערוואונדעט. ביי דער פאַמיליע קראַטשאַק האָט מען דער'הרג'ט די מוטער, דעם פאָטער און צוויי טעכטער; איין זוהן האָט מען אַרויפגעלעגט אויף דעם טויטען קערפּער פון דער מוטער און דורכגעשטאָכען איהם 9 מאָל.

איין עדות שענקמאַן דערצעהלט ווי אַזוי זיין פאַמיליע איז אומגעקומען. דער ערשטער איז געפאַלען זיין יונגערער ברודער פאַר'ן הויז. דאַן זענען די קאָזאַקען אַריין אין וואוינונג און געשפּאָלטען דעם קאָפּ מיט אַ שווערד דער מוטער. די אַנדערע מיטגלידער פון דער פאַמיליע זענען געווען בעהאַלטען אונטער די בעטען. ווען דער יונגסטער ברודער האָט דערזעהן די מוטער אַ טויטע, איז ער אַפּויר פון אונטער דעם בעט און אַ וואָרף געגעבען זיך קושען זי, אויף דער פאָטער האָט זיך דאַן נישט געקאָנט איינהאַלטען און איז אויך אַרויס. אַ קאָזאַק האָט זיי געשאָסען מיט צוויי קוילען. דאַן האָבען די קאָזאַקען אָנגעהויבען שטעכען מיט באַגנעטען די איבריגע, וואָס זענען געלעגען אונטער די בעטען. דער איינציגער לעבעדיגער איז געבליבען שענקמאַן, וועמען עס איז געלונגען צו אַנטלויפען.

אין הויז פון זעמעלמאַן זענען געהרג'עט געוואָרען 21 פערזאָן און 2 זענען פערוואונדעט געוואָרען. די האַידאַמאַקעס האָבען זיך דערנעהנטערט צום הויז מיט 2 מאַשין-געוועהרען, מיט זיי צוזאַמען איז געגאַנגען אַ מאַן מיט אַ צייכען פון רויטען קרייץ אויף דעם אָרעם און אַ „באַרמהערציגע שוועסטער". אין הויז פון זאַזוליאַ איז גע'הרג'עט געוואָרען אַ יונג מיידעל, וועלכע מען האָט פאַר דעם טויט מורא'דיג געפּייניגט. אַ יונגעלע האָט בעקומען אַ סך וואונדען און איז געשטאָרבען, ווען די מוטער האָט פאָרגעלעגט די קאָזאַקען געלד. האָבען זיי איהר געענטפערט: „מיר דאַרפען נישט אייער געלד נאָר דאָס לעבען".

אַזעלכע פאַקטען קאָן מען אָנצעהלען אָהן אַ שיעור.

די הריגה האָט געדויערט פון 2 אַ זייגער נאָכמיטאָג ביז האַלב 6. זי וואָלט זיך זיכער געווען פערצויגען ביז שפּעט אין דער נאַכט, ווען דער אוקראַאינישער קאָמיסאַר טאַראַנאָוויטש פון פּראָסקוראָוו וואָלט נישט געווען אינטערווענירט; נאָכדעם ווי ער איז געוואָהר געוואָרען, וואָס אין שטאָט קומט פאָר, האָט ער זיך געזעצט אין אַ דירעקטער פערבינדונג מיט דעם קאָמענדאַנט פון דעם פראָנט שאַפּאַוואַל און דער האָט טעלעגראַפירט צו סעמאָסענקאָ ער זאָל תיכף אָבשטעלען דעם פּאָגראָם. ווען סעמאָסענקאָ האָט בעקומען דעם בעפעהל האָט ער ערקלערט: „גוט, דאָס וועט אויף היינט גענוג זיין". און דאַן האָט ער מיט אַ טראָמפּייטער געגעבען די קאָזאַקען אַ סיגנאַל, אַז די הריגה איז איבערגעריסען. די סאָלדאַטען האָבען זיך דאַן פערזאַמעלט אויף איין שטעלע און זענען זיך, ווידער אין דער גרעסטער אָרדנונג מיט געזאַנג, צוריקגעפאָהרען אויף זייערע קוואַטירען אַרום דעם באַהנהויף.

גערעכטיגקייט מוז מען צוגעבען די האַידאַמאַקעס: זיי האָבען געהאַלטען זייער שבועה, זיי האָבען גע'הרג'עט אָהן רחמנות, אָבער גערויבט האָבען זיי נישט דעם טאָג. אין אַ סך הייזער האָט מען זיי געוואָלט געבען געלד; זיי האָבען צעפליקט די באַנקנאָטען אויף שטי

(ווייטער, זעה 8-טע זייט).

סתם פון וועג, פערגלייכענדיג דעם מאַסען-מערדער פון אוקראַינאַ, פּעטליורע, מיט דער ליכטיגער געשטאַלט פון דעם ערשטען פּוילישען מלוכה-פּרעזידענט...

ס'איז וועניג אַן'אַנטיסעמיט — מ'דאַרף זיין אַ פּולשטענדיגער קרעטין כדי צו מאַכען אַזאַ פערגלייך!

ד.

לאדז
26 אָקטאָבער 1927

דאס לאדזער לעבען

לאדז
26 אָקטאָבער 1927

26	אָקטאָבער
מיטוואָך	זון-אויפגאַנג 6 14
ל	זון-אונטערגאַנג 4.25
תשרי תרפ״ט.	לענג פון טאָג 10.11

קהלה-ראַט.

(—) די לאָדזער קהלה - פערוואַלטונג האָט אויפגעפאָדערט די עטאַט-צאָהלער, אַז זיי זאָלען ביז צום 1 נאָוועמבער איינצאָהלען דעם פערלעגענעם עטאַט אין דיסקאָנטאָ - באַנק (פּעטריקאָווער 43). נאָכ׳ן 1 נאָוועמבער וועט דער עטאַט איינקאַסירט ווערען אויף אַ צוואַנגס-אופן מיט די קאָסטען.

[illegible]
פאַר אינטעלעקטועלע.

(ס) נעכטען איז פערענדיגט געוואָרען די אינטערשטיצונג אויסצאָהלונגען פאַר די אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע פאַר׳ן חודש אָקטאָבער. רעקלאַמאַציעס ווערען נאָך אָנגענומען היינט און מאָרגען. שבת וועט דער אַרבייטסלאָזער פאָנד אויסצאָהלען די רעקלאַמאַנטען.

ווינער הכּח אין לאָדז.

דער ווינער הכּח קומט היינטיגען שבת קיין לאָדז און וועט זונטאָג שפּילען אַ מעטש מיט ל. ק. ס. די עקספּעדיציע ווערט געפיהרט דורך ה׳ באָאָר, עס וועלען אַנטייל-נעהמען פאָלגענדע שפּילער: האַלמוס, שאויער, פריד, העס, פאָלאַק, נעמעס, וואָרטמאַן, קערטנער, שענפעלד, פישער, פערבערג און פוס.

אַרעסטען.

(י) עהערנעכטען אויף דערנאַכט האָט די פּאָליציי אַרעסטירט אויף וואָלבאָלסקאַ 5 אין דער טישלעריי פון ווינטער אַ גרופּע בחורים און מיידלעך, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין געהערען צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי.

אונבעדינגטער אַרעסט פאַר אונריינקייט.

(י) דער הויז-ווירט פון זאַקאָנטנע 9, איגנאַצי סטאַווינסקי, איז בעשטראָפט געוואָרען דורך דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט צו 5 טעג אונבעדינגטען אַרעסט פאַר דעם אַנטי-סאַניטאַרען צושטאַנד פון זיין הויז.

אין די אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: מ. ליפּיעץ, (פּיעטריקאָווער 193); ע. מילער, (פּיעטריקאָווער 46); וו. גראָשקאָווסקי, (קאָנסטאַנטינער 15); ק. גערטנער, (ציגעל-גאַס 64); ה. ניעמיראָווסקי, (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37); יאַנקעלעוויטש, (אַלטער מאַרק).

אייזענשלאס-ביבליאָטעק.

(—) גאָר בקרוב ווערט ביי אונז אין שטאָט געעפענט אַ נייע גרויסע לייה-ביבליאָטעק. די ביבליאָטעק וועט זיין פערזעהען מיט די נייעסטע יודישע, פּוילישע און אַנדערע ביכער. די נייע ביבליאָטעק ווערט אָרגאַניזירט און געעפענט דורך די פאַמיליע פון דעם פערשטאָרבענעם יודישען שריפטשטעלער אלתר אייזענשלאָס.

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9, טעלעפאָן 27-31
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7.
נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און נ.מ. פון 3—4.

קאָנטראָלע פון רעזערוויסטען.

(מ) היינט, מיטוואָך, דעם 26 אָקטאָבער דאַרפען זיך שטעלען צו די קאָנטראָל-קאָמיסיעס פאָלגענדע רעזערוויסטען און לאַנד-שטורם (פּאָספּאָליטע-רושעניע).

קאַטעגאָריע A, C און C1 פון יאָהרגענג 1901, 1899, 1887 אַלע אָהן אונטערשיד, און די יאָהרגענג 1890 ביז 1898, וועלכע האָבען זיך אין די יאָהרען 1925 און 1926 געדאַרפט צושטעלען און צוליב געוויסע סיבּות זיך נישט צוגעשטעלט.

די וועלכע וואוינען אויפ׳ן שטח פון פּ. ק. או. 1 (פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט 2, 3, 5, 8, 9 און 11) יאָהרגאַנג 1887 מיט די פאַמיליען נעהמען O און P אין לאָקאַל לעשנאַ 7/9 אין קאָשאַרען פון 28-טען פּולק.

יאָהרגאַנג 1899 מיט די פאַמיליען-נעמען Ki – Ka, אין לאָקאַל פון 31-טען פּולק. (קאָנסטאַנטינער 62).

די וואָס וואוינען אין שטח פון פּ. ק. או. 2 אין פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט 10, יאָהרגאַנג 1887 פאַמיליען-נעמען M ביז Z. אין לאָקאַל לעשנאַ 7/9 (קאָשאַרען פון 28-טען פּולק).

די וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פונ׳ם פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט 7 יאָהרגאַנג 1899 מיט די פאַמיליען-נעמען A ביז D אין לאָקאַל קאָנסטאַנטינער 81, (קאָשאַרען פון 4 סאַניטאַרען באַאָן.

מאָרגען, דאָנערשטאָג — די, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון פּ.ק.או. 1 (פּאָליציי - קאָמיסאַריאַטען 2, 3, 5, 8, 9 און 11). יאָהרגאַנג 1887 מיט די פאַמיליען-נעמען אויף R און T אויף לעשנאָ 7/9 (קאָשאַרען פון 28 פּולק).

יאָהרגאַנג 1899, מיט די פאַמיליען-נעמען Kl ביז Kp אויף קאָנסטאַנטינער 62 (קאָשאַרען פון 31 פּולק).

פון פּ.ק.או. 2, קאָמיסאַריאַט 13, יאָהרגאַנג 1887 מיט די פאַמיליען-נעמען פון P ביז Z אויף לעשנאַ 7/9 (קאָשאַרען פון 28 פּולק).

די, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון קאָמיסאַריאַט 7, יאָהרגאַנג 1899 מיט די פאַמיליען-נעמען E, F, G, H, און Ch אויף קאָנסטאַנטינער 81 (קאָשאַרען פון 4 סאַניטאַרען באַאָן.

די קאָנטראָל-קאָמיסיעס הויבען זיך אָן פּינקטליך 9 אין דערפריה. די רעזערוויסטען דאַרפען זיך צושטעלען פּינקטליך מיט זייערע מיליטערישע און פּערזענליכע דאָקומענטען.

אפּקלאַנגען פון די שטאָט-ראַט-וואַהלען.
די ליסטע נומער 10 האָט געראַטעוועט איהר מאַנדאַט.

(פּ) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט האָט די ליסטע נומער 10 (אונאָפּהענגיגע), וועלכע האָט אַרויסגעשטעלט אַלס הויפּט-קאַנדידאַט דעם ה׳ מאַרטינאָווסקי, שיער נישט פערלוירען איהר מאַנדאַט. ה׳ מאַרטינאָווסקי, אַלס מאַגיסטראַט-בעאַמטער האָט נישט געוואָלט ווערען ראַטמאַן, און אַזוי ווי פון דער ליסטע האָט מען נישט בעשטימט קיין פערטרעטער, האָט זי געזאָלט בלייבען אָהן אַ ראַטמאַן.

דער בעפאָלמעכטיגטער פון דער ליסטע האָט אָנגעגעבען אַ רעקורס.

אונאָפּהענגיג פון דעם האָט דער בעפאָלמעכטיגטער פון דער ליסטע נומער 6 (לינקע פּועלי-ציון) אויך אַריינגעטראָגען אַ רעקורס אינ׳ם זעלבען ענין מיט אַ פאָדערונג צו קאַסירען דעם מאַנדאַט פון ה׳ מאַרטינאָווסקי, ווייל ער האָט זיך נישט אָפּגעזאָגט פון זיין פּאָסטען אין מאַגיסטראַט און האָט אפילו נישט געגומען קיין אורלויב. אויף זיין אָרט זאָל דעריבער בעשטימט ווערען דער צווייטער קאַנדידאַט פון דער ליסטע ה׳ האַנעמאַן.

דעם 1. נאָוועמבער ווערען די אַלע דאָקומענטען דורכ׳ן הויפּט-וואַהל-קאָמיסאַר אַריבערגעשיקט צום וואָיעוואָדע און ער וועט דעצידירען אויך אין דער פראַגע.

שטייער-ענינים.

אינטערווענצען וועגען פערמעגענס-שטייער.

(—) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פעראָרדנונג וועגען איינצאָהלען נייע ראַטעס פערמעגענס-שטייער האָט דער פאַבּריקאַנטען-פעראיין (זאַכאַדניאַ 68) אַריינגעטראָגען אַנ׳אָנקלאַגע אין העכסטען אַדמיניסטראַטיווען טריבונאַל. אין דער אָנקלאַגע ווערט אָנגעוויזען, אַז דאָס מיניסטעריום האָט נישט קיין שום רעכטליכען אונטערלאַגע אויף צו פאָדערען דעם פערמעגענס-שטייער. צוליב דעם, וואָס דער אַדמיניסטראַטיווער טריבונאַל בעשעפטיגט זיך נאָר מיט דער רעכטליכער זייט, איז די אַרגומענטאַציע געוועזען אַ ריין יורידישע. הגם די סיבּות זענען ריין ווירטשאַפטליכע.

אין פערלויף פון די 3 יאָהר איז איינגעמאָהנט געוואָרען קוים 30 פּראָצ. פונ׳ם פּראָויסגעזעהענעם סכום פון 1 מיליאַרד זלאָטעס. אין יוני איז אַריינגעטראָגען געוואָרען אין סיים אַ נאָוועלע לויט וועלכער דער שטייער זאָל פערקלענערט - ווערען ביז 432 מיליאָן זלאָטעס. דער דאָזיגער פּראָיעקט איז אָבער ביז איצט נישט אָנגענומען געוואָרען און איצט טרעט מען צו איינצוקאַסירען דעם שטייער אויפ׳ן גרונד פון דער שאַצונג, דאָס איז געמאַכט-געוואָרען איז 1923 י.

אַזוי ווי די שטייער - מאַכט טרעט שוין צו איינצוקאַסירען די שטייער-ראַטע, וואָס ווערט פעליג דעם 15. נאָוועמבער, וועט זיך דער פעראיין אויך ווענדען צו דער אַדמיניסטראַטיווער-מאַכט, אַז ס׳זאָלען אויפגעהאַלטען-ווערען די איינמאָהנונג פון דער ראַטע.

דער אַדמיניסטראַטיווער טריבונאַל קאָן אויך אַליין אָפּשטעלען דאָס איינמאָהנען דעם שטייער ביז ער וועט אַרויסטראָגען דעם פּסק.

אומזאַץ-שטייער פון גאַרן.

(ס) די גאַרן-הענדלער האָבען זיך געווענדעט מיט אַ מעמאָריאַל צום פינאַנץ-מיניסטער, אַז ס׳זאָל אָפּגעשאַפט ווערען דער אומזאַץ-שטייער פאַר גאַרן, אינ׳ם מעמאָריאַל ווערט אָנגעוויזען, אַז צוליב דעם אומזאַץ שטייער ווערט געשאַפען אַזאַ סיטואַציע, אַז די קליינע פאַבּריקאַנטען, וואָס קויפען גאַרן נישט דירעקט ביים שפּינער, מוזען צאָהלען מיט 4–5 פּראָצ. טייערער. דאָס שאַפט אַנ׳אונאָרמאַלע לאַגע, וואָס רופט זיך שלעכט אָפּ אויף דער קליינער אינדוסטריע.

שטייער-צאָהלונג ד. 1. נאָוו.

(ס) מיט איינינע טעג צוריק האָט זיך דער סוחרים-פעראיין (פּיעטריקאָווער 73) געווענדעט צום פּרעזעס פון דעם פינאַנץ-אַמט מיט אַ רייה פאָרשלאַגען וועגען פערלייכטערען די שטייער-צאָהלונגען, וועלכע פאַלען אויס אויפ׳ן 1 טען נאָוועמבער.

די פינאַנץ-מאַכט האָט ערקלערט אַז קיין שום פערלייכטערונגען אין זין פון אָפּלעגען אָדער איינצאָהלען אין ראַטעס וועט פאַר די שטייער-צאָהלער נישט געמאַכט ווערען.

וועגען נישט אָנווענדען עקזעקוציעס.

אויף דער נעכטיגער פערוואַלטונגס זיצונג פון צענטראַלען סוחרים און פאַבּריקאַנטען פעראיין (פּעטר. 10) בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען די לעצטע עקזעקוציעס פאַר שטייערען. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצושיקען אַ דעלעגאַציע צום פינאַנץ-מיניסטעריום, וועלכע זאָל איבערגעבען אַנ׳ענשפּרעכענדען מעמאָריאַל און אויפקלערען די לאַגע פון היגען סוחרטום, וועלכען ס׳דראָהט אַ רואין, אויב די שאַרפע עקזעקוציע-מיטלען זאָלען אָנגעווענדעט ווערען. אין דער דעלעגאַציע זענען בעשטימט געוואָרען: וויצע-פּרעזעס אייזנער, דירעקטאָר מ. אָרבאַך און די ה״ה גלאַטער און ראָזענבוים.

אומזאַץ-שטייער.

(§) נעכטען האָט דער פעראיין פון סוחרים-דעטאַליסטען אין לאָדז אַרויסגעשיקט צום פינאַנץ-מיניסטער אַ מעמאָריאַל, אין וועלכען דאָס סוחר׳טום לעגט פאָר אַ גאַנצע רייה שטייער-רעפאָרמען.

אין דעם מעמאָריאַל ווערט פאָרגעלעגט צו פערקלענערען דעם אומזאַץ-שטייער ביז צו 1 פּראָצענט אויך פאַר די דעטאַליסטען. דער מלוכה - שטייער דאַרף אָבגעטיילט ווערען פון דעם קאָמונאַלען שטייער און דערפאַר דאַרף אָבגעשאַפט ווערען דער קאָמונאַלער צושלאַג צום אומזאַץ-שטייער.

אינגאַנצען בעפרייט פון שטייערען דאַרפען ווערען די סוחרים, וועלכע האָבען קליינע פּאַטענטען ד. ה. 4. האַנדעלס- און 8-טע אינדוסטריע-קאַטעגאָריעס. עס איז כּדאי צו בעמערקען, אַז די שטייער-צאָהלער פון די נידריגע קאַטעגאָריעס, אַלס אַזעלכע וואָס פיהרען נישט קיין האַנדעלס-ביכער זאָלען ביי דער שאַצונג איבערשאַצט ווערען, עס איז דערפאַר וויכטיג אַנ׳עפּענטליכע שאַצונג כּדי צו געבען די מעגליכקייט די אָבגעשאַצטע באַלד אויפ׳ן אָרט צו רעקלאַמירען די שאַצונג.

עס איז אויך כּדאי צו אונטערשטרייכען, אַז די פעראָרדנונג פון פינאַנץ-מיניסטער וועגען דער עפענטליכקייט פון שאַצונג אין דעם פערגאַנגענעם יאָהר האָט געהאַט נאָר אַנ׳איליוזאָרישע בעדייטונג, די פינאַנץ-מאַכט האָט ערקלערט, אַז די פעראָרדנונג האָט נאָר אַ פּסיכאָלאָגישע בעדייטונג און קען אין לעבען נישט אַריינגעפיהרט ווערען.

וואָס איז שייך די פּאַטענטען, דאַרף אַריינגעפיהרט ווערען אַ גרעסערע צאָהל קאַטעגאָריעס.

די סוחרים-דעטאַליסטען זאָגען זיך אַרויס געגען דעם פּראָיעקט צו ענדערען דעם פערמעגענס-שטייער.

פייערונג
פון 10 יעהריגען יובילייע פון דער באַלפור-דעקלאַראַציע.

דעם 2 נאָוועמבער ווערט 10 יאָהר זייט עס איז אַרויסגעגעבען געוואָרען די באַלפור-דעקלאַראַציע, וועלכע אַנערקענט דאָס רעכט פון יודישען פאָלק אויף ארץ-ישראל.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם וועלען פאָרקומען אומעטום פערשידענע פייערונגען לכבוד דעם היסטאָרישען געדענק-טאָג.

אויך אין לאָדז ווערען שוין געמאַכט פאָרבערייטונגען אויף צו פייערן ווי געהעריג דעם יובילעאום. כּדי אַרומצורעדען דאָס פּראָגראַם פון דער פייערונג אין אונזער שטאָט האָט די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע צוזאַמענגערופען אויף היינט, 9 אַ זייגער אין אָוונט אין איי־גענעם לאָקאַל, אַ בעראַטונג פון די פערטרעטער פון אַלע ציוניסטישע גרופּירונגען און פערבאַנדען.

פּרעמיערע אין „אררט“
איז אַראָפּ מיט גרוים ערפאָלג

די ערשטע פאָרשטעלונג פון דעם קינסטלערישען „אררט“ איז אַראָפּ מיט דעם גרעסטען ערפאָלג. די פּרעמיערע האָט איבערגעשטיגען אַלע ערוואַרטונגען. דער טאָן, פיינקייט און זויבערקייט פון פּראָגראַם און אויספיהרונג איז געוועזען אַ נייעס פאַר׳ן יודישען טעאַטער-פּובליקום, וועלכעס האָט טאַקע מיט רוישענדע אַפּלאָדיסמענטען בעדאַנקט די אויספיהרער פון פּראָגראַם און אָנפיהרער פון טעאַטער. צווישען עולם האָט מען זיך אָפּגעגעבען מזל-טוב: ס׳איז געשאַפען געוואָרען דאָס ערשטע יודישע קינסטלערישע טעאַטער אין לאָדז.

אַ גענויע רעצענזיע וועלען מיר געבען.

נ ע ק ר א ל א ג.

נעכטען אין אָוונט איז אין עלטער פון 79 יאָהר געשטאָרבען נאָך קורצע און שווערע ליידען דער בעקאַנטער לאָדזער בירגער און ג. סוחר נ״ע מרדכי ב״ר יעקב הלוי וואַרשאַווסקי. דער פערשטאָרבענער איז געוועזען לאַנגע יאָהרען גבאי אין דער אַלטשטעטישער שוהל און מיטגליד פון זעהר פיל פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס. שטילערהייט האָט ער געהאָלפען פיל אָרעמע מענשען. אַ סך יאָהרען איז ער געוועזען טעטיג אַלס סוחר און בעקאַנט אין דער האַנדעלס-וועלט. אין די יודישע קרייזען איז ער געוועזען זעהר געאַכטעט.

ת. נ. צ. ב. ה.

Dr. H. Wołkowyski
זאַכאַדניאַ 57, (צעגעלניאַנאַ 19)
טעלעפאָן 37-70
[illegible]
נעהמט אָן פון 4—8 אין אָוונט. פאַר פרויען פון 4 — 5 [illegible]

ביים יובעליר
א. קירשענבוים
31 פּעטריקאָווער 31
בעקומט מען פערשידענע גאָלד- און זילבער- אויסאַרבעטונגען, ווי אויך פון פּלאַטינע, איינפאַסונג פון טייערע שטיינער. אויך נעהם איך אָן פעריש, רעפּעראַטורען צו מעסיגע פרייזען. 206

שטיהל געבעטע

פערשידענע פאַסענער פון גאָבעלין, ווי אויך גוט לעדער און מאַראָקאָ-צעראַטע שטעהטס אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל
ווי אויך טאַפּעציר - געגענשטענדען
קאַזעטקעס די נייעסטע פאַסענער, מאַטראַצען אין 3 גאַטונגען
אויך בעקומט מען ביי מיר סאַלאָן-גאַרניטורלעך, אויף זייד-פאַטעליקעס, ווי אויך גאָנדאָלקעס, קאַווע-טישלעך, רונדע טישלעך, פעלד-בעטען מיט ספּרענזשינעס, אויך שטיהל צום פאַלסטערן פאַר טאַפּעצירער פערשידענע פאַסענער פון בעסטען אויסאַרבייטען האָלץ
בעקומט איהר — נאָר ביי —
ג. לעווקאָוויטש, פּולנאַצנאַ 5.

די לאָדזער יודישע קהלה=פערוואַלטונג

פאָדערט אויף די עטאַט-פליכטיגע, וואָס וואוינען אויף די גאַסן: צעגעלניאַנאַ, טשערוואָנאַ, דאָבראַ, עמיליאַ, גלובנאַ, גייער'ס מאַרק, גובערנאַטאָרסקאַ, קאַראָלעווסקאַ, קאַראָלעווסקער שאָסע, קעניג, קרוטשאַ, נאַפּיורקאָווסקיעגאָ, נאָוואָ-זאַרזשעווסקאַ, פּאַביאַניצקאַ, פּאַביאַניצער שאָסע, פּעטריקאָווער, פּרזשעגדזאַלניאַנאַ, ראָקיטשינסקאַ, ראָקיטשינער שאָסע, רוזשאַנאַ, רזשגאָווסקאַ, סענאַטאָרסקאַ, שעראַדזקאַ, סלאָוויאַנסקאַ, סובאַלסקאַ, סאָסנאָוואַ, שאַראַ, טאַרגאָוואַ, טילנאַ, וואַרשאַווסקאַ, וואָדנאַ, וואָדני רינעק, וויסאָקאַ, אַל. קאָשטשושקי, אַל. 1. מאַי, אַנדזשעיאַ, אַננאַ, עוואַנגעליצקאַ, גדאַנסקאַ, יולױשאַ, קאַראָלאַ, קאַנטנאַ, קאַפּערניקאַ, לאַנקאָוואַ, לעלעוועלאַ, לאָמזשינסקאַ, לאָוויצקאַ, מאָניושקי, נאַרוטאָוויטשאַ, נאַוואָט, און נייע ציגעל-גאַס, — אַז כדי צו פערמיידען איבעריגע קאָסטען, זאָלען זיי איינצאָהלען די פערלעגענע עטאַט-חובות אין דער לאָדזער דיסקאָנטאָ=באַנק (פּעטריק. 43) ביז'ן 1. נאָוועמבער ד. י.

נאָכ'ן דאָזיגען טערמין, ווערט דער עטאַט, צוזאַמען מיט קאָסטען און שטראָף פאַר אָפּשלעפּען, ווערען איינגעצויגען דורך אַ צוואַנגס-עקזעקוציע.

885

אל תהי צדיק הרבה

ואל תתחכם יותר! — זיי נישט צופיל חכם.

אז דו דאַרפסט שרייבען אין ערלעדיגען סאַנדראָווע זאַכען וואָלסטו גלייך קומען צילויפען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס דויט'ן אוסטאַוו, הלאַוואָלעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאָזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען, וועגען פּעסער און קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס וועגען דירות אין אורזשאַנד ראָזיעמטשי, און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַוואַניעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

עצות וועגען מיליטער=ענינים

ווערט ערטיילט דורך אַ מיליטערישען ספּעציאַליסט פון 4-7 אָוו.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלא,

פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52

שנעל רעעל און ביליג!

שוידערליכע בלוטיגע רויב=מאָרדען.

אכזריות'דיג דערמאָרדעט און בערויבט אַ קריסטליכע פאַמיליע פון 4 פּערזאָן. — דע'הרג'עט צוויי פּויערים אויפ'ן שאָסע פאַהרענדיג קיין לאָדז.

אַ מאַסען=מאָרד.

(§) דאָס דאָרף יוסטינאָוו נעבען גאָלקובעק, איז נעכטען ערשיטערט געוואָרען פון בעסטיאַלישען מאָרד, וועלכער איז דאָרט אויסגעפיהרט געוואָרען איבער 4 פּערזאָן.

נעכטען אינדערפריה האָבען די דאָרפלייט געפונען אויף אַן אכזרי'שען אופן דער'הרג'עטע: דעם 69-יעהריגען פרידריק קלעם, זיין פרוי, די 60-יעהריגע מאַריאַ, זיין 27-יעהריגע טאָכטער מאַרטאַ און זיין 13-יעהריג אייניקעל — וויקטאָריאַ.

פרידריך קלעם איז געווען איינער פון די רייכסטע ווירטסלייט אין דאָרף. שבת האָט ער געדאַרפט חתונה מאַכען זיין טאָכטער. אין דאָרף האָט מען גערעדט, אַז ער גיט נדן זיין טאָכטער 1000 דאָלאַר און האָט דאָס געלד אין מזומן אין דער היים. די דאָזיגע קלאַנגען האָבען, זעהט אויס, אויפגעוועקט די אַפּעטיטען ביי די בלוטיגע רויבער.

מאָנטאָג ביינאַכט האָבען זיך די רויבער אַריינגעכאַפּט אין דער שטוב, וואו עס איז געשלאָפען איינער אַליין פרידריך קלעם. זיי האָבען זיך אַרויפגעוואָרפען אויף דעם שלאָפענדען אַלטען, איהם דערשטיקט און נאָכדעם מיט אַ וואַלעק פון אַ מאַנגעל איהם צושפּאָלטען דעם קאָפּ.

די באַנדיטען זענען, זעהט אויס, געווען די קלעמ'ס בעקאַנט, ווייל זיי האָבען זיך געגוי אָריענטירט אין דער שטוב. נאָכדעם ווי זיי האָבען דער'הרג'עט דעם אַלטען זענען זיי צוגעגאַנגען אין דער שטוב, וואו עס זענען געשלאָפען די פרויען: מאַריאַ, מאַרטאַ און וויקטאָריאַ קלעם, זיי איינציגווייז אַרויסגערופען און ווי נאָר איינע איז אַריבערגעטרעטען די שוועל פון דער שטוב, האָט מען איהר באַלד דערלאַנגט אַ קלאַפּ אין קאָפּ מיט דעם וואַלעק פון מאַנגעל.

די דריי פרויען האָט מען טאַקע געפונען טויט איינע אויף דער צווייטער באַלד נעבען דער שוועל פון שטיבעל.

נאָך דער בלוטיגער אַרבייט האָבען די באַנדיטען גענומען זוכען געלד. אין שטוב איז אַלעס איבערגעדרעהט. די באַנדיטען האָבען זעהט אויס, געפונען דאָס געלד און דאָס מיטגענומען.

אויפ'ן אָרט פון מאָרד זענען באַלד נעכטען אינדערפריה אַרויסגעקומען דער פּראָקוראָר, אויספאָרשונגס-ריכטער, געריכטס-דאָקטאָר הורוויטש, פּאָליציי-קאָמענדאַנט וועסעלאָווסקי, קאָמיסאַר ווייער און 5 געהיים-אַגענטען מיט'ן פּאָליציי-הונט „לאָרד". מען האָט „לאָרדען" געלאָזט נאָך די שפּורען פון די פערברעכער. דערווייל האָט מען אַרעסטירט 4 ווירטסלייט, וועלכע וואוינען בשכנות מיט די קלעמ'ס: דעם 29-יעהריגען אַנטאָן קאָספּשאַק, דעם 31-יעהריגען וואַיטשעך ראַביע, דעם 35-יעהריגען אָסקאַר ווענצעל און דעם 25-יעהריגען אָטאָ בייער.

די אויספאָרשונג ווערט געפיהרט אין אַ שנעל-טעמפּאָ, זאָל זיך אַרויסווייזען, אַז די אַרעסטירטע זענען די שולדיגע, וועלען זיי געשטעלט ווערען פאַר אַ שנעל-געריכט.

2 דערמאָרדעטע.

(§) מאָנטאָג ביינאַכט איז אין דאָרף גראַביניעץ (לאָדזער קרייז) פאָרגעקומען אַ שרעקליכער רויב-מאָרד. עס זענען דער'הרג'עט געוואָרען דער קיילער פון דאָרף יוזעף יאַסקולסקי און דער פוהרמאַן טאָמאַשעווסקי, וועלכען יאַסקולסקי האָט געדונגען צו פאָהרען מיט איהם קיין לאָדז איינקויפען חזירים.

יאַסקולסקי האָט געהאַט ביי זיך 1200 זלאָטעס.

נעכטען אַרום 3 אַ זייגער אינדערפריה איז פון דאָרף גראַביניעץ אַרויסגעפאָהרען אויפ'ן לאָדזער יריד דער פּויער אַלפרעד רומפּעל. אויפ'ן שאָסע האָט ער דערזעהען שטעהען אַ פוהר, איינגעשפּאַנט אין צוויי פערד, און אויף דער פוהר — קיינעם נישט. צוקומענדיג צו דער פוהר האָט ער דערזעהען נעבען דער פוהר ליגען צוויי טויטע.

רומפּעל איז באַלד צוריק-געפאָהרען אין דאָרף צו וויסען טון דער פּאָליציי.

וועגען דעם שרעקליכען מאָרד-אָנפאַל האָט מען באַלד טעלעפאָניש צוויסען געטון קיין לאָדז.

אויפ'ן אָרט פונ'ם געשעהעניש זענען באַלד אַרויסגעפאָהרען דער סטאַראָסטאַ זשעווסקי, דער קאָמענדאַנט פון דער פּאָוויאַט-פּאָליציי נאָוואַק, פּראָקוראָר מאַנדעצקי און אויספאָרשונגס-ריכטער נאַטקעס.

די ערשטע אויספאָרשונג האָט בעוויזען, אַז דער מאָרד איז געווען אַ געפּלאַנטער. די רויבער האָבען געוגוי געוויסט, אַז יאַסקולסקי וועט אַרויספאָהרען אין דער געוויסער שעה און האָט ביי זיך געלד. דער מאָרד איז אויסגעפיהרט געוואָרען מיט טעמפּע מכשירים, ווייל די פּנים'ער פון די קרבנות זענען געוועזען אינגאַנצען נישט צום דערקענען. פאַר'ן טויט האָבען זעהט אויס, די אומגליקליכע זיך געוועהרט מיט אַלע כחות, די קליידער אויף זיי זענען אינגאַנצען צוריסען.

דאָס, וואָס מען האָט דערהרגעט דעם פוהרמאַן טאָמאַשעווסקי בעווייזט, אַז די מערדער זענען געווען בעקאַנט פון די קרבנות און טאָמאַשעווסקי האָט זיי דערקענט, האָבען זיי אָפּגערוימט דעם איינציגען עדות.

די באַנדיטען איז נאָך נישט געלונגען צו כאַפּען. די פּאָליציי-הונט קענען נישט דערגעהן דעם שפּור, ווייל אויפ'ן אָרט פון געשעהעניש זענען שוין אַדורכגעגאַנגען אַ סך מענשען. די גאַנצע פּאָליציי פון דער וואָיעוואָדזטווע איז געשטעלט אויף די פיס, כדי צו כאַפּען די גרויזאַמע מערדער.

ווייסער זאַל מאַנטייפעל — אָרט

43 זאַכאָדניאַ 43 — 9 אַ זייגער אין אָוונד

אַרטיסטישער רעווי און קאַמער=טעאַטער

אונטער דער לייטונג פון מ. בראָדערזאָן און ר. ראָזענטאַל.

מיניאַטורען פון י. ל. פּרץ, א. גאָלדפאַדען, מ. קולבאַק, ה. לייוויק, י. טונקעל, מ. אַבערזשאַנעק, ר. ראָזענטאַל, מ. בראָדערזאָן און אַנד.

היינט פּראָגראַם 1 — א. נ.: — גלאַט כשר

די מוזיק אַראַנזשירט פון העניך יאַבלאָן. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען זענען אויסגעפערטיגט אין דער אייגענער טעאַטער-ווערקשטעל.

בילעטען קען מען בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער פון 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

אַקאַדעמיקער וועלען בעקומען „אָדראָטשעניעס", ביז 23 יאָהר.

(—) ביז איצט האָבען בעקומען „אָדראָטשעניעס" פון מיליטער-דינסט, שילער, סטודענטען און גייסטליכע. די דערמאָהנטע האָבען בעקומען „אָדראָטשעניעס" ביז זיי זענען אַלט געוואָרען 26 יאָהר.

איצט איז צום געזעץ אויסגעאַרבייט געוואָרען אַ נאָוועלע, לויט וועלכע די דערמאָהנטע פּערזאָנען וועלען בעקומען „אָדראָטשעניעס" נאָר ביז זיי וועלען אַלט ווערען 23 יאָהר.

דאָס מיניסטעריום איז אַרויסגעגאַנגען פון דער הנחה, אַז אין פיל פאַלען האָט שוין אַ 26-יעהריגער מענש זיך אויסגעקליבען אַ פאַך און מוז עס צוליב מיליטער-צוועקען איבעררייסען, ס'איז דעריבער גלייכער, אַז די קאַטעגאָריע מענשען זאָלען ערפילען זייער מיליטער-פליכט אין די פריהערדיגע יאָהרען.

גלייכצייטיג איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די דערמאָהנטע קאַטעגאָריע מענשען זאָלען דינען נאָר 12 חדשים.

אַרעסטירט א כאַנרים.

(§) מיט אַ קורצער צייט צוריק האָט אַן אומבעקאַנטער רויבער אויסגעפיהרט אַ דרייסטען אָנפאַל אין דער וואוינונג פון ה' טוראָווסקי (זשעלאָנאַ 48).

איצט איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דעם אָנפאַל האָט אויסגעפיהרט דער באַנדיט טעאָדאָר מאַסטאָווסקי, דעם באַנדיט איז געלונגען צו פערהאַלטען אויף אַלעקסאַנדראָווסקאַ גאַס. בעת דער פּערזענליכער רעוויזיע האָט מען ביי מאַסטאָווסקין געפונען אַ סך וויטריכען, בריטוועס, און אַנדערע מכשירים פון דעם גנב'שען פאַך.

רעגירונגס=הלוואות פאַר בוי=צוועקן.

6 מיליאָן מיט אַכט הונדערט-טויזענד זלאָטעכ דאָס איז די סומע, וואָס דער „קאָמיטעט אויסצובויען די שטאָט" האָט מאָנטאָג אין אָוונד פונאַנדערגעטיילט צווישען 152 בוי-אָביעקטען' ווייל ווי בעקאַנט איז פון די אַסיגנירטע הונדערט מיליאָן זל. אויף בוי-צוועקען, פאַר לאָדז צוגעטיילט געוואָרען נישט מעהר ווי 6 מיליאָן מיט אַכט-הונדערט טויזענד זל. און צוליב דעם, וואָס די הלוואות פאַר די פּראָיעקטירטע נייע בויען אין לאָדז בעטרעפען כמעט 22 מיליאָן זלאָטעס — האָט די באַנק גאָספּאָדאַרסטאָוו-קראַיאָוועגאָ איבערגעגעבען די פערטיילונג דעם לאָדזער „קאָמיטעט אויסצובויען די שטאָט" אַלס אַ לאָקאַלע אינסטיטוציע, וועלכע קען אַזוי-אַרום אַמבעסטען וויסען, וועלכע בויען דאַרפען פינאַנסירט ווערען מיט מלוכה'שה בוי-קרעדיטען.

דער קאָמיטעט האָט אויף זיין זיצונג בעשלאָסען די דערמאָנטע סומע צו פערטיילען אין פאָלגענדע 3 קאַטעגאָריעס 20 פּראָצ. פאַר הייזער, וואָס דער מאַגיסטראַט פּראָיעקטירט צו בויען פאַר עקסמיטירטע און דאַך-לאָזע; 45 פּראָצ. פאַר געזעלשאַפטען און אַנדערע בוי-און דירה-קאָאָפּעראַטיוון; 35 פּראָצ. פאַר די אַזוי-גערופענע „פּריוואַט-איניציאַטיוו" און פּרינציפּיעל יעדען בוי, דערווייל צו פינאַנסירען מיט 40 פּראָצ. פון קאָסטען-פּרייז כדי אין משך פון דעם סעזאָן אויסצופערטיגען די אָנגעהויבענע בויען ביז דאָס דעקען דעם דאַך און די הייזער, וואָס זענען שוין אַזוי ווייט אַוואַנסירט אין בוי איז אַסיגנירט געוואָרען סומען זיי אויסצופערטיגען.

סענסאַציאָנעלע מאָרד=פּראָצעסען

וואָס וועלען בקרוב פאָרקומען.

(—) די פּראָקוראַטור האָט ערקלערט, אַז דער פּראָצעס פון קאַזשימיעזש רידזעווסקי, דעם צווייטען עוואַנטועלען מערדער פון פּרעזידענט ציגאַרסקי, וועט פאָרקומען אין אָנהויב פון חודש נאָוועמבער.

דער פּראָצעס פון הערצנים ווילטשאַרעק און די ברידער זיגמונד און וויקטאָר קולאַווינסקי, וועלכע האָבען געמאַכט דעם אָנפאַל אויף דעם פּאָסט-טרעגער לעווקאָוויטש אויף פּיעטריקאָווער 91 וועט אויך פאָרקומען אין אָנהויב נאָוועמבער.

אויך וועט גאָר אין קורצען פאָרקומען דער פּראָצעס פון סטעפאַן סטאַרטשעווסקי און פעליקס טשישעק, וועלכע האָבען אויף זשגאָווסקאַ גאַס ערמאָרדעט די פרוי עמיליע טשישעק.

ווי מיר זעהען וועלען מיר אין לאָדז בקרוב האָבען עטליכע זעהר סענסאַציאָנעלע פּראָצעסען.

890

888

894

15.

889

891

857

אויפ׳ן בלוטיגען טראקט*).

(ספּעציעל פאַר׳ן „נייעם פאָלקסבלאַט“).

ביי׳ם אַרויספאָהר פון לאָדז.

1918 אין הערבסט. די וועלט-מלחמה האַלט אָן אין פולען ברען. און דאָך איז אַריינגעטראָטען אַנ׳ענדערונג: די דייטשע זיגרייכע אַרמיי, אויפ׳ן מערב, האָט איין מפּלה נאָך דער אַנדערער, די שטאַב-בעריכטען זענען נישט קיין פרעהליכע, עס שלאָגט פון זיי מרה-שחורה...

און פלוצלינג בעוויזען זיך איבער די גאַסען פון אונזער שטאָט איינצעלנע רוסישע קריגס-געפאַנגענע; דאָס זענען אַנטלאָפענע, אָדער אויף הפקר געלאָזענע, כמעט נאַקעטע און באָרוועסע, זיי דערצעהלען אויסערגעוועהנליכע זאַכען: אין דייטשלאַנד אַ רעוואָלוציע... דעזערטירען פון פראָנט...

אָפּגעריסענע פּראַזען און ווערטער — ברויט, ברויט! — דאָס איז דער איינציגער פערלאַנג.

דאָס זענען די ערשטע שוואַלבען, וואָס ציהען צוריק אַהיים קיין רוסלאַנד...

אין גאַס איז טריב, עס שפּריצט אַ נאַצער רעגען.

עס קומען מיר ענטקעגען פרעהליכע שטראַהלענדיגע פנים׳ער פון ציווילע יונגע-לייט, בעוואָפענט מיט ביקסען און שווערדען.

איך דערוויס זיך, אַז אין דייטשלאַנד איז פאַקטיש אַנ׳איבערקעהרעניש.

די דייטשע אָקופּאַציע-מאַכט ענטלויפט.

און איך בעגעגען ווידער רוסישע קריגס-געפאַנגענע...

עס בעהערשט מיך אַ געפיהל פון אונרוה. אין סטיכישען געראַנגעל פּלאַצען די קייטען. מענשען-כוואַליעס געטריבען דורך צוואַנג, פיין און נויט רייסען זיך — וואו אַהין?

איך האָב פערשטאַנען, אַז די גרעניצען פון מלחמה, די גרעניצען פון באַגנעטען און האַרמאַטען לייזען זיך אויף, עס עפענט זיך דער גרויסער רוסישער שליאַך, די מלחמה-וואונט צופאַלען!

איך געה אַרום, ווי אין אַ קאָשמאַר, צורודערט, עס ציהט מיך נאָך אוקראַינאַ און רוסלאַנד; עס ווילט זיך מיר זעהן מיט אייגענע אויגען די רוסישע רעוואָלוציע.

נישט לאַנג געטראַכט בין איך אַרויס אין מאַרק, געקויפט ביי אַ קרינס-געפאַנגענעם אַ בריזענטענעם רוסישען שינעל און אַ באַראַשקענע פּאַפּאַכע, איינגעפּאַקט די ביידע זאַכען אין אַ בויגען פּאַפּיר, געקויפט אַ בילעט קיין קאָלושקי, און — היידא קיין רוסלאַנד...

דאָס האַרץ קלאַפּט מיר; איך בעגרייף, אַז איך האָב אָפּגעטון אַ לייכטזיניגע זאַך — פאָהרען נאָך רוסלאַנד! עס איז נישט קיין שפּילעכעל! הלואי זאָל איך עס נישט בעדויערען.

און איך בעשליס פעסט, אַז קיין צוריק איז נישטאָ.

אויסגעשטיגען פון צוג אין קאָלושקי בין איך אַריין אין דער מענער-אָפּטיילונג, צעריסען דאָס פּאַפּיר, אָנגעטון דעם שינעל, אַרויסגעצויגען אויפ׳ן קאָפּ די פּאַפּאַכע און איך בין שוין מיט מזל אַ רוסישער קריגס-געפאַנגענער.

איך הויב זיך אָן אַרומקוקען אויפ׳ן פעראָן: אַ כאַלאַסטרע קריגס-געפאַנגענע.

זיך פונאַנדערגערעדט מיט איינעם, מיט׳ן צווייטען, און איך ווער געוואויר, אַז אויף אַ זייטיגער ליניע געפינט זיך זייער עשאַלאָן.

פון באַלד פאָהרען ווייטער איז דערווייל נישט קיין רייד: מען מוז דורכמאַכען אַ שטיקעל דעזינפעקציע, אויפ׳ן דייטשען שטייגער; מען רעדט וועגען קאַראַנטין. אַ שלעכטע געשיכטע.

פאָהרען מיט׳ן פּאַסאַזשיר-צוג ווייטער? אָבער מ׳קאָן עס נאָר טון ביז מאַלקין אָדער לאַפּי, ווייל אין ביאַליסטאָק האַלטען זיך די דייטשען דערווייל פעסט.

איך מוז אָבער בלייבען אין דער משפחה פון די קריגס-געפאַנגענע. דאָ בין איך זיכערער מיט׳ן לעבען און מען וועט זיך גיכער דערשלאָגען קיין אוקראַינאַ.

אין גרויסען טומעל און געשטויס אויף דער סטאַציע דערנעהנטערט זיך צו מיר אַ הויכער סימפּאַטישער פּאַניע.

— טאָוואַרישטש! — זאָגט ער אַוועקרופענדיג מיך אין אַ זייט — ווען מיר זאָלען זיך שלעפּען מיט דער גאַנצער קאָמפּאַניע, וועלען מיר שלעכט אָפּשניידען, עס ערוואַרט אונז הונגער און טיפוס. מיר מוזען זעהן אַדורכשניידען דעם וועג.

— ביזט אַ בראַווער יונג! דער געפאַנגענלאַגער איז דיר צונויץ געקומען, און האָט דיך עפּעס אויסגעלערנט — זאָג איך איהם — פון וואָס פאַר אַ געפאַנגענלאַגער ביזטו, טאָוואַרישטש?

— פון קאָטבוסק! און דו?

— איך? פון וואו נישט! שוין געווען אין עטליכע... און לעצטענס געאַרבייט אין ווידזאַרף ביי קעלן!

מיר זענען אַריין אין צוג.

יוזעף רייכענבאַך.

(פאָרטזעצונג קומט.)

*) דער מחבר פון דער סעריע פּאָגראָם-שילדערונגען אין אוקראַינע א. נ. „אויפ׳ן בלוטיגען שליאַך“ איז אַנ׳עדות ראיה פון אַ סך בלוטיגע שחיטות אויף יודען, וועלכע ער וועט בעשרייבען אין אַ ריי אַרטיקלען ספּעציעל פאַר׳ן „נייעם פאָלקסבלאַט“

PERFUMERJA
J. Drukier, Łódź
ULICA ZAWADZKA 11
עמפּפעהלט אַ רייכען אויסוואַהל
פון די נייעסטע פּערפומען,
טואַלעט-זייפען, קרעמען, פּודער,
קעלנישע בלומען-וואַסערן ווי אויך אַלערליי
קאָסמעטיק צו קאָנקורענץ-פּרייזען
פאַר ענגראָסיסטען ראַבאַט
בעמ.: פּודער קאָטי און הוביגאַן אויף דער וואָג

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ אַנטוואָרטען אויף יורידישע אַנטוואָרטען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָרשריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט“.

ביים דערלאַנגען אַנ׳אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 26. אָקטאָבער 1927.

6280. אַ וועבער פון אַלעקסאַנדערגאַס אַלס איינס צו מען אַרבייט אויס אייגענע אָדער אָנפערטרויטע סחורה, קוים בעשעפטיגט מען נאָר מעהר ווי 1 געזעלען, מוז מען שוין צאָהלען אַלע שטייערען.

געוויס ווערען איבעראַלעם טראַקטירט די אונטערנעמער, וועלכע אַרבייטען אויס אָנפערטרויטע סחורות. וואָס שייך דער בעשטעטיגונג פון מאַגיסטראַט, אַז מען האָט זיך פערנומען פאַר׳ן 14 דעצעמ. מיט דער זעלבער מלאכה, וועט דער ענין ווערען קלאָרער מסתמא ערשט דאַמאָלט, ווען עס וועלען פערעפענטליכט ווערען די אויספיהר כללים צו דער דערמאָנטער פעראָרדנונג וועגען אינדוסטרי-געזעץ.

6281. X. 108.

לויט׳ן אַרט. 8 פון אוסטאַוו פון 24 מערץ 1920 וועגען קויפען אומבעוועגליכע גיטער דורך אויסלענדישע בירגער מעגען יורשים — אויסלענדישע בירגער יאָ ירשנען אונבעוועגליכע פערמעגענס נאָך זייערע פערשטאָרבענע קרובים — פּוילישע בירגער אָהן אַ ספּעציעלע ערלויבניש פון מיניסטאָרען-ראַט. דורכפירענדיג בלויז אַנ׳איינפאַכע ירושה-פּראָצעדור.

9282. א. ג.

אַ זיידע קאָן אָפּטרעטען זיין וואוינונג אַנ׳איינִיקעל, ער דאַרף דאָס אָבער טאָן מיט דער הסכמה פון אורזשאַנד ראַזיעמטשי אָדער פרידענס-געריכט.

9283 צוקער.

מען קאָן ביי אייך נישט אויפמאָהנען דעם חוב, וואָס קומט דער קראַנקענקאַסע פון אייער טאָכטער, הגם איהר וואוינט צוזאַמען. איהר וועט נאָר מוזען אויפווייזען, אויב דער קאָמאָרניק וועט פונדעסטוועגען לייגען אַנ׳אַרעסט, אַז איהר האָט אַ בעזונדערע הכנסה און זייט עקאָנאָמיש אומאָפּהענגיג פון אייער טאָכטער און אַז די סעקוועסטרירטע זאַכען זענען אייער אייגענטום.

9284 מ. ג. פעפער.

די כללים וועגען אינדוסטריע-געזעץ זענען גילטיג פאַר אַלע פּערזאָנען, וועלכע פיהרען זעלבסטשטענדיג אַ מלאכה אַלס איינס, צו זיי בעשעפטיגען געדונגענע אַרבייטער אָדער נישט. אמת לויטען פונקט 17 אַרט. 2 ווערט הויז-אינדוסטריע (przemysł oomowy קוסטאַר) נישט אָנערקענט פאַר קיין זעלבסטשטענדיגע מלאכה און דעריבער זענען די דערמאָהנטע כללים אין אַזאַ פאַל נישט חל.

די הויז-אינדוסטריע קאָן אָבער נאָר צוגערעכענט ווערען אַזאַ פּראָפעסיאָנעלע בעשעפטיגונג מיט אויסאַרבייטען געוויסע אַרטיקלען, וואָס ווערט אויסגעפיהרט אַלס נעבען-בעשעפטיגונג און דאָס אויך מיט דער הילף פון דער משפחה אָדער הויז-מענשען אויסשליסליך.

9385 שטיינבערג.

אין דעם פאַל זענט איהר פעראַנטוואָרטליך פאַר׳ן חוב בלויז מיט׳ן געקויפטען הויז אָבער נישט פּערזענליך, סיידען איהר האָט אין קויף-אַקט גענומען אויף זיך די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר׳ן פערקויפער.

Dr. J. POLAKOW
קינדער-קראַנקהייטען
Konstantynowska 37a,
telefon 39-75
עמפּפאַנגט פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג, אין דער לעטשניצע „ויפ׳ן נייערם מאַרק, פּעטרי׳: 294 פון 1½ ביז 3 נאָכמיטאָג. 089

D. PRYBULSKI
זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.
וועענערישע און האָר-הויט-קראַנקהייטען. מענער שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָרי אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט. דאַמען פון 4—5 נאָכמ.
ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

אין פלאַמען פון ליבע און האַס

127 ראָמאַן

אין עטליכע טעג אַרום האָט זיך יהודית פאַקטיש געפיהלט אַזוי אָפּגעשוואַכט, אַז זי איז מסכים געווען צו שלאָפען אין׳ם שכנישען צימער, און געבעטען קאַרל׳ען ער זאָל אַזוי גוט זיין און אַכטונג געבען אויף פערעלען.

אין יענעם אָוונד איז גרעגואַר געווען אין פערעלעס צימער ביז צעהן אַ זייגער.

ווען ער האָט פערלאָזט דאָס צימער האָט ער זיך דערנעהנטערט צו זיין ברודער און איינגערוימט איהם.

— סוף כל סוף האָט זיך אין דיר דערוועקט אַ רחמנות-געפיהל. די יסורים פון דעם קינד האָבען ענדליך גערירט דיין פערשטיינערט האַרץ.

קאַרל האָט איהם דערויף געענטפערט מיט אַנ׳איראָנישען שמייכעל.

שוין זייט עטליכע טעג איז פערעלע געווען ביים פולען זינען. זי האָט בלויז נאָך נישט געקאָנט ווי געהעריג רעדען. דאָס מין רעדען האָט איהר זעהר געמאַטערט.

זי האָט זיך פונדעסטוועגען געווענדט צו קאַרלען און געזאָגט:

— מייז שוועסטער האָט מיר געזאָגט, ווי איהר האָט זיך געמיהט צו וואַכען לעם מיר... איהר זענט זעהר אַ גוטער מענש.. איך בין אייך זעהר און זעהר דאַנקבאַר...

— אָ, פאָליע!.. ס׳איז נישטאָ פאַרוואָס צו דאַנקען!

— איך פיהל זיך איצט בעסער, און דעריבער איז איבעריג וואָס איהר וואַכט לעם מיר.

— דער דאָקטאָר האָט אָבער געבעטען, אַז מ׳זאָל נאָך אייך דערווייל נישט איבערלאָזען אַליין.

— מיר דוכט זיך אויס, אַז איך וועל איינשלאָפען.

— אויסגעצייכענט! איך וועל אויך כאַפּען אַ דרעמעל אין מיין פאָטעל.

איבערבויגענדיג זיך איבער פערעלען, כדי צו אַ קוש טון זי, האָט יהודית איהר אַריינגעשעפטשעט אין אויער;

— האָב פאַר גאָרנישט קיין מורא...

— כ׳האָב מורא, יהודית׳ל! כ׳האָב מורא...

— איך וועל דאָך זיין נאָהענט לע׳ם דיר.

— און אויב דו וועסט שטאַרק איינשלאָפען פאַר מידקייט?.. און ער וועט מיך דער׳הרג׳ענען?..

— האָב נישט קיין מורא, מיין טייערס, און שלאָף רוהיג איין, אויב דו קענסט. דערלויב דעם אויסוואורף צוצוגרייטען זיין פערברעכערישען פּלאַן. נאָר איין זאַך זאָלסטו געדענקען: דו טאָרסט בשום אופן נישט טרינקען, וואָס דער דאָזיגער פערשוין וועט דערלאַנגען... אָבער גאָרנישט טאַקי!

גוט!

יהודית איז אַוועק אין איהר צימער, בעטענדיג פריהער קאַרלען, אַז אין פאַל, ווען ס׳וועט עפּיס זיין נויטיג, זאָל ער אָנקלאַפּען צו איהר אין צימער.

— איך האָב אַ לייכטען שלאָף, און איך וועק זיך זעהר שנעל איבער! — האָט זי צוגעגעבען.

— גוט, יהודית!

זי האָט צוגעשלאָסען די טיר, און נישט אויסטוענדיג זיך, האָט זי זיך אַוועקגעלעגט אויפ׳ן בעט.

איהר האַנד האָט זי אַרונטערגערוקט אונטער׳ן קישען, כדי זיך צו איבערצייגען, אַז דער רעוואָלווער, מיט וועלכען זי האָט זיך שוין פון לאַנג נישט געשיידט, ליגט דאָרטען.

קאַרל האָט זיך דערווייל בהרחבותדיג אַריינגעזעצט אין פאָטעל, וואָס איז געשטאַנען לע׳ם איינגעהייצטען קאַמין. דאָ לע׳ם איהם האָט אויף אַ טישעל געברענט אַ לאָמפּ. ער האָט אַרויסגענומען פון טאַש עפּיס אַ וויסענשאַפטליך ביכעל, און אָנגעהויבען איהם צו לייענען.

אין צימער איז געוואָרען פולשטענדיג שטיל.

הינטער די פענסטער האָט געטריבען אַ ווינד און געמאַכט ציטערען די שויבען.

נישט אַכטענדיג אויף דעם אָנשטרענגען זיך, האָט קאַרל נישט געקאָנט לייענען. די מחשבות זיינע זענען ווייט געווען פון דעם אינהאַלט, וואָס דאָס ביכעל האָט פערמאָגט.

ער האָט געריבען מיט די הענד דעם שטערען און די אויגען, ווי וועלענדיג אָפּטרייבען פון זיך די זעהונגען, וואָס האָבען איהם געפּייניגט.

אַלע ווײלע האָט ער אַ קוק געטון אויף פערעלען.

זי איז געשלאָפען אָדער זי האָט געמאַכט דעם אָנשטעל, אַז זי שלאָפט.

— ער האָט אויפגעהויבען דעם אַבאַזשור פון לאָמפּ, כדי בעסער צו בעלויכטען איהר פנים.

זי האָט אפילו נישט אַ ציטער געטון. זי איז נאָר געווען שרעקליך בלאַס.

קאַרל האָט זיך אויפגעהויבען פון פאָטעל, און מיט דער גרעסטער פאָרזיכטיגקייט און שטילקייט האָט ער זיך דערנעהענטערט צום בעט.

פערעלע האָט אַנ׳עפען געטון די אויגען און אַ קוק געטון אויף איהם.

אונטער דעם דאָזיגען בליק האָט דער מנובל דערפיהלט, ווי אַ קאַלטער ציטער לויפט איהם אַדורך איבער׳ן גאַנצען לייב.

ווען די קראַנקע האָט צוגעמאַכט די אויגען, איז דרייוויק אַוועק אויף זיין אָרט.

און ווידער איז ענטשטאַנען אַ טויטע שטילקייט וואָס איז נאָר איבערגעריסען געוואָרען דורך דעם ווינד אין דרויסען, און דורך דעם קלאַפּען פון די גרויסע טראָפּענס רעגען אין די שויבען אַריין.

(פאָרטזעצונג קומט)

די, וועלכע אזעוו האט פעראטעז.

בעארבייט פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט" לויט פערשידענע מאטעריאלען פון ל. בראנם.

149)

אונטער'ן איינדרוק פון די דערהאלטענע פאקעטען האט זיך די שטימונג ביי אזעוו'ן געביטען: דער מאן פון זיינע בריף איז געווארען לעבעדיגער, ער האט זיך אנגעהויבען געפינהלט מונטערער. בעזונדערס האט איהם דערפרעהט א פאקעט, וועלכען ער האט בעקומען פון מאסקווע, פון אן אונבעקאנטער, געהיימניספולער דאמע. אין דעם פאקעט זענען געווען 3 שאכטעל פיינע קאנפעטען, א האלב פונט גוטער רוסישער טעי, א האלב פונט קאקאא, א שאכטעל ביסקוויטען, 8 ציטרינען און — א בוקעט פערטרוקענטע בלומען.

די דאזיגע מתנה האט אויף אזעוו'ן געמאכט א שטארקען רושם. אינם בריף, וואו ער האט מיטגעטיילט וועגען דעם פאקעט, האט ער געמאכט פערשידענערליי השערות, ווער עס קאן זיין די געהיימניספולע אונבעקאנטע. א הר נאמען איז געבליבען פאר אזעוו'ן נישט ענט־דעקט. לויט די פאר שורות פון קארטעל, וואס איז געווען בייגעלייגט צום פאקעט, האט אזעוו אויסגעפיהרט, אז זי דארף זיין אן אינטעליגענטע פרוי; לויט'ן אינהאלט פון פאקעט האט ער זיך משער געווען, אז זי איז נישט קיין ארימע און נישט קיין קליינליכע.

„איך האב געהאט, — שרייבט אזעוו, — א סך אזעלכע בעקאנטע דאמען אין מאסקווע אין אין פעטערבורג. אבער איך קאן מיר בשום אופן נישט דערמאהנען, ווער זאל דאס זיין.

די ווייסט דאך, אז איך האב שוין זייט 10 יאהר כמעט איבער־געריסען אלע בעציהונגען מיט מיינע רוסישע בעקאנטע".

דער סוף פון דעם פאקעט איז געבליבען נישט ענטפלעקט.

•

בעפרייט פון טורמע איז אזעוו געווארען ערשט נאך דער אקטאבער־רעוואלוציע און נאך דעם וואפענשטילשטאנד, וואס די סאוויעטען־רעגירונג האט געשלאסען מיט דייטשלאנד. דער וואפענשטילשטאנד האט פארויסגעזעהן אן'אויסטויש פון ציווילע געפאנגענע, און אזוי ווי די דייטשע רעגירונג האט מעהר נישט געהאט קיין גרונד אפצוהיטען דעם אלטען געהיימען אפמאך מיט דער צארישער רעגירונג וועגען ארויסגעבען פאליטישע פער־ברעכער, האט זי אזעוו'ן בעפרייט. אזעוו איז ארויס פון תפיסה פאר ווייהנאכטען 1917, דער לעצטער טורמע־בריף איז דאטירט פון 10־טען דעצעמבער 1917.

פרוי ג. דערצעהלט, אז ארויסקומענדיג אויף דער פריי, איז אזעוו געווען אש להבה געגען דער דייטשער פאליציי, וועלכע האט איהם „אונשולדיג" אפגעהאלטען דריטהאלבען יאהר אין טורמע. ער האט געטרוימט נאר וועגען איין זאך — וועגען פאה־רען קיין שווייץ. אבער אוועקפאהרען איז געווען נישט קיין לייכטע זאך. שלום, ריכטיגער וואפענשטילשטאנד, איז געשלאסען געווארען נאר אויף מזרח, און אלע שטרענגקייטען פון דער קריגסצייט זענען געבליבען אין דייטשלאנד אין זייער פולער קראפט.

אזעוו האט געמוזט נעהמען זיך זוכען א פערדינסט און, ווי ס'גיט איבער פרוי ג., האט ער בעקומען א פאסטען אין דייטשען אויסערן־מיניסטעריום. לויט די אינפארמאציעס, וועלכע זענען שפעטער געמאכט געווארען אין דעם מיניסטעריום, האט אזעוו דארט אין די רשימות פון די בעאמטע נישט פיגורירט, אבער דאס בעדייט נישט, אז ר'האט דארט נישט געארבייט, אין די רשימות ווערען דארט אריינגעטראגען בלויז די שטאט־בע־אמטע; בעאמטע, וואס ארבייטען לויט א פריוואטען אפמאך, בעצאהלט, וואס ווערען אנגאזשירט פאר א ספעציעלער ארבייט, ווערען אין די רשימות נישט אריינגעטראגען.

לאנג געניסען פון דער פרייהייט האט אזעוו שוין נישט געקאנט. אין אפריל 1918 האט זיך זיין נירען־קראנקהייט פער־שארפט. ער האט געמוזט גיין אין שפיטאל — אין קראנקענהויז וועסטענד. דעם 17־טען אפריל האט ער שוין געשריבען דער פרוי ג. און שפיטאל, אז ער פיהלט זיך שלעכט. אז ער מוז ליגען און אז ס'איז איהם שלעכט צו שרייבען אפילו א קורצען בריוועל. אזעוו'ס צושטאנד האט זיך פערערגערט מיט א גרויסער שנעלקייט, און דעם 24־טען אפריל 1918, 4 א זייגער נאכמיטאג איז ער געשטארבען.

די לויה איז פארגעקומען ד. 26־טען אפריל, אויפ'ן פרידהאף אין ווילמערסדארף. אנ'ארט אויפ'ן בית עולם איז געקויפט געוואָרען פון צווייטען קלאס פאר 51 מארק מיט 50 פפעניג. די לויה איז אויך געמאכט געווארען לויט'ן צווייטען קלאס; די רעכענונג פון בעגרעבעניש־ביורא האט בעטראגען 767 מארק 50 פפעניג: א דעמבענע טרומנע מיט אלטען קופערנעם בעשלאג — 500 מארק א קישען און קאלדרע — 18, א העמד — 8, א לוה־וואגען פון צווייטען קלאס — 45, 8 טרעגער — 32 מארק א.א.וו.

אזעוו'ס קבר געפינט זיך אין איינער פון די ווייטגע אלטען פונם פרידהאף, כמעט אויף דער גרעניץ פון צווייטען און דריטען קלאס. דער קבר איז ארומגעצוימט מיט אייזערנע שטאכעטען. א געוויסע צייט איז דער קבר געווען בעדעקט מיט גרינס און מיט בלומען: א זארגפעלטיגע האנד האט אכטונג גע־געבען אויפ'ן קבר. קיין צלם, קיין מצבה, קיין שטיין איז אויפ'ן קבר נישטא, בלויז א ברעטעל מיט א נומער פונם ארט: 446.

(סוף).

OGŁOSZENIE.

Opierając się na Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1926 roku „o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów oraz odzieży i obuwia przez wyznaczanie cen" (Dz. Ust Rz. Pol. Nr. 18, poz. 101) na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 r. o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszednego użytku (Dz. U. R. P. Nr 91, poz. 527 art. 8), oraz na uchwale Magistratu m. Łodzi z dnia 16 kwietnia 1926 roku, niniejszem podaję do wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuje:

Uchwałą Magistratu m. Łodzi Nr. 1 67 z dnia 25 października 1927 roku zostały wyznaczone ceny maksymalne:

na mięso wieprzowe i wyroby masarskie za 1 kg. w detalu:

1.	wieprzowina	zł. 3 gr. 10	16.	szynka sur. wędz.	zł. 4 gr. 30
2.	wieprz. bez dokł.	„ 4 „ 00	17.	szynka bez kości	„ 4 „ 40
3.	schab i baleron	„ 3 „ 80	18.	baleron gotowany	„ 6 „ 80
4.	słonina	„ 4 „ 10	19.	„ surowy	„ 5 „ 40
5.	sadło	„ 4 „ 10	20.	boczek sur. wędz.	„ 4 „ 80
6.	salceson	„ 4 „ 10	21.	„ gotowany	„ 5 „ 00
7.	kiełbasa krajana	„ 4 „ 10	22.	szmalec	„ 4 „ 80
8.	„ serdelowa	„ 4 „ 10	23.	siekana	do umowy
9.	pasztetowa	„ 4 „ 80	24.	polędwica sur. wędz.	zł. 7 gr. 20
10.	serdelki	„ 5 „ 20	25.	słonina paprykowana	„ 5 „ 40
11.	podgarlana	„ 2 „ 60	26.	kiełbasa surowa	do umowy
12.	czarna	„ 2 „ 60	27.	rolada	zł. 5 gr. 00
13.	kaszanka	„ 1 „ 60	28.	kiełbasa sucha	„ 6 „ 30
14.	krakowska	„ 5 „ 00	29.	salami	„ 9 „ 00
51.	szynka gotowana	„ 6 „ 80	30.	parówki	„ 6 „ 30

na mięso wołowe, baranie i cielęce za 1 kg.

W HURCIE:		W DETALU:	
1. wołowina normalna I gat.	Zł. 2.80	1. wołowina normalna I gat.	Zł. 3.22
2. „ „ II „	„ 2.30	2. „ „ II „	„ 2.64
3. „ koszerna I „	„ 3.50	3. „ koszerna I „	„ 4.20
4. „ „ II „	„ 2.84	4. „ „ II „	„ 3.40
5. baranina normalna	„ 2.77	5. baranina normalna	„ 3.18
6. „ koszerna	„ 3.23	6. „ koszerna	„ 3.37
7. cielęcina normalna	„ 3.10	7. cielęcina normalna	„ 3.56
8. „ koszerna	„ 3.10	8. „ koszerna	„ 3.72
		9. wołowina norm. I gat. bez kości	„ 3.70
		10. „ „ II „	„ 3.00
		11. polędwica wołowa	„ 4.40

na wyroby masarskie koszerne za 1 kg. w detalu:

1.	kiełbasa „salami" I gat.	Zł. 10.00
2.	„ „ II „	„ 8.00
3.	„ wrocławska I „	„ 6.00
4.	„ „ II „	„ 4.83
5.	„ gęsia I „	„ 8.00
6.	„ „ II „	„ 7,00
7.	wędlina „rozmaitości"	„ 11.00
8.	kiełbaski wiedeńskie I gat.	„ 8.00
9.	wątrobiana	„ 6.50
10.	sucha eksportowa	„ 11.00

W myśl zacytowanego Rozporządzenia Rady Ministrów § 7 wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie m. Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu.

Zaznaczam, że zgodnie z § 10 i 11 wymienionego Rozporządzenia Rady Ministrów, winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych lub nieujawnienia tych cen w cennikach właściwych przedsiębiorstw handlowych, będą ukarani przez władzę administracyjną I instancji według art. 4 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 r. (Dz.U.R.P.Nr. 91 z 1926 r., poz. 527) o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku — **aresztem do 6 tygodni lub grzywną do 10 tysięcy złotych,** o ile dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych Ustaw Karnych

Łódź, dnia 26 października 1927 r.

Wice-Prezydent m. Łodzi ( ) W. GROSZKOWSKI.

886

Dr. med.
BRAUN
פאלו־ניאווא 23,
טעלעפאן 40-26
ספעציאל־ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ־ליכט (ה ר־אויספאל)
נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אווענד.

Dr. med.
WOLF EYCHNER
פרויען · קראנקהייטען און אקושעריע
זגיערזשער 11 טעל. 34-72
נעהמט אן אין דער לעטשניצע פעטריקאווער 294 פון 12—2 נאכם. אין דערהיים פון 6-8 אוו.

Dr. med.
L. Pikielny
ספעציאל־ארצט פאר נערוען, בלאזען און הארן־קראנקהייטען
Nawrot 8
telefon 19-90.
עמפפאנגט פון 4—7 אין אוונד

הייל־פעדא־גאגישע קורסען
פאר שוואכבעפעהיגטע, שווער־ערציהבארע קינדער. שפראכ־שטערונגען (שטאמלען, טויב־שטומהייט)

Dr. med.
A Szmirgeld
נערוען־ארצט
עלעקטריזאציעס, ליכטהייל־אפאראטען
Cegielniana 6, tel. 51-89
עמפפאנגט פון 5—7 אווענד.

Dr. med.
H. Lajchter
קאנסטאנטינער 9
רוג זאכאדניע טעל 49-66
צאהן־כירורג
פלעצ. און כירורגישע קראנק־הייטען פון שטשעקעס, גומענס, ריזשאגעס, צאהן־פיסטולעס
א.ז.וו. נעהמט אן פון 1½—5 און זונטאג און יום טוב פון 10-12

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט, האר און וועגערישע קראנקהייטען, מענער־שוואכע, רענטגען־שטראהלען און קווארץ־ליכט, ערגקטרא־טעראפיע.
נעהמט אן פון 12—3 נאכם. און פון 6—9 אין אווענד.

נאר די פא־טענטירטע
פאדערט איבעראל
פעלד=בעטען
Palma-Patent
פערזעהן מיט דער פאבריקס־מארקע
פאר וועלכע מיר גאראנטירען אויף 3 יאהר
שטעטס אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל:
ניקעל־בעטען, ניקעל־קינדער־בעטען, טיש־בע־טען, אמעריקאנקעס, קינדער־וועגעלעך, קינדער־בענקעלעך אויף רעדלעך וו. אויך סטעלער־טאס.
מאטראצען נעבעטע, שאטקא־ווע און האנאדיסקע
קאזעטקעס און טאפטשאנעס.
בעמ.: בעטלעך מיט וועגטלעך ווי ס אדער ברוין 17 זל., פאלאווע־בעטלעך 14 זל.
רעעלע בעהאנדלונג. פאבריקס־פרייזען.
הורט. ועטטליכע רעפעראטורען. דעטייל
לאדז, פולנאצנא 24, טעלעפאן 85=31.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן־ארצט
St. GELBERG
זאכאדניא 15, טעל. 08=31
היילט נאך פערנאבלעסיגטע ציינער און טגנד־קראנקהייטען, צאהן־ציהונג אהן שמערצען, הייסט מיט ליכט בעשטראהלונג, ספעציע־לער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אן פון 9—12 פארמיטאג און פון 3—7 אין אווענד. צו ביליגע פרייזען. 1431

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 63=37
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	3—4
ד"ר קערשנער	קינדער קראנקהייטען	12-9½ 4-5
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	11—1
ד"ר לוביטש	הויט־און געשלעכט־קר.	12—2
ד"ר שמירגעלד	נערוועז און גייסטיגע קר.	1—3
ד"ר גאלדבלאט	אויגען־קראנקהייטען	12½—2
ד"ר על־אסבערג	כירורגישע־קראנקה.	1—3
ד"ר בערגמאן	פרויען און געבורטס־הילף	3—4

פסיכא־טעראפיע, שפראך־שטערונגען ווי שטאמלען א. א. וו. פאקען־שטעלען, קינסטליכע בערג־זונן־בעשטראהלונג איינ־שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג — וויזיטען אין שטאט. — אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אויך פלעגמא און בלוט.

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געווארען א
דענטיסטישער קאבינעט
עס נעהם ן אן:

ד"ר זילבערשטיין	צאהן־ארצט	10—2 נם.
ד"ר לאזשינסקי סטאראפאלסקא	צאהן־ארצט	3—7

קינסטליכע ציינער, קראנען, פלאמבען א. א. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.

טעלעגראמען

דעהרעט פון מלוכה־פרעזידענט

רופט צונויף אויפ'ן 31־טען די בודזשעט־סעסיע פון סיים.

וו א ר ש א. 25 (טעלעפאניש פון אונזער סיים־קארעספאנדענט) היינט בייטאג איז אין סיים געקומען דער סעקרעטאר פון פרעזידיום פון מיניסטארען־ראט, פארוטשניק זאטשווילי׳כאווסקי און האט געבראכט דעם דעקרעט פון מלוכה־פרעזידענט וועגען צונויפרופען די געוועהנליכע בודזשעט־סעסיע פון סיים און סענאט אויפ'ן 31־טען אקטאבער.

די רעגירונג וועט בעטראכטען דעם בודזשעט אויף דער זיצונג פון דאנערשטאג און דאן וועט ער אפגעדרוקט ווערען. די 1־טע זיצונג פון סיים וועט פארקומען ערשט דעם 3־טען נאוועמבער.

קריג־הכנות פון די סאוויעטען?

סענסאציאנעלער ארטיקעל פון לאיד דזשארדזש'ס צייטונג.

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.) דער ארגאן פון לאיד דזשארזש „סינדעי קראניקל" האט נעכטען געבראכט א סענסאציאנעלע ידיעה פון זיין קאנסטאנטינאפאלער קארעספאנדענט. אין דער קארעספאנדענץ ווערט מיטגעטיילט, אז סאוויעט־רוסלאנד גרייט צו אין גאנץ קליין־אזיען, טערקיי, מעסאפאטאמיען, פאלעסטינא און אראביען א באדען פאר'ן קומענדיגען קריג, וועלכער וועט ווארשיינליך אויסברעכען אין פריהלינג 1928 י. דער קארעספאנדענט טיילט מיט, אז ער האט גענויע און בעשטעטיגטע אינפארמאציעס וועגען דעם סאוויעטישען פלאן, וואס זיין אויספיהרונג וועט בעדראהען די עקזיסטענץ פון די ענגלישע קאלאניעס און וועט בעוואויגען ענגלאנד צו א גרויסען קריג אין אזיען.

די באלשעוויקעס זענען איבערצייגט, אז די אקציע, וואס זיי האבען צוגעגרייט, וועט ברענגען צו א רעוואלוציע אין די ענגלישע קאלאניעס.

בפרט גרייטען צו די סאוויעטען א טערקישע קאמפאניע נעגען איראק און איינצייטיג א סאוויעטישע קאמפאניע געגען פערסיען. די סאוויעטען ווילען אטאקירען פערסיען, אנגעבענדיג אלס סיבה דאס נישט ראטיפיצירען דעם פערסיש־סאוויעטישען טראקטאט. טערקיי וועט בעפאלען מעסאפאטאמיען.

רעפרעסיעס אין רומעניען

צוליב די פלענער פון פרינץ קאראל.

בוקארעשט, 25 (אטע) דער ארעסטירטער וויצע־מיניסטער מאנאלעסקו האט געהאט בדעה ארויסצוגעבען א צייטונג, וואס זאל פיהרען א פראפאגאנדע פאר'ן צוריקקומען פון פרינץ קאראל קיין רומעניען.

די רעגירונג האט ארויסגעלאזט א קאמוניקאט, אז עס ווילען אנגעווענדעט ווערען די שטרענגסטע רעפרעסיעס געגען די, וואס ווילען פרובען מאכען אנ'איבערקעהרעניש אין לאנד. געגען דער אפאזיציע ווערען שוין אנגענומען שארפע מיטלען.

דער זיבעטער טאג פון פראצעס.

(ענדע פון דער 1־טע זייט).

אוקראינישע פאלקען האט פיגורירט דער נאמען פון פעטלורא'ן, וואס דאס בעווייזט, אז פעטלורא איז געווען בעליבט אין דער ארמעע און

האט בעזיצט דעם געהעריגען אויטאריטעט

אויף איהר צו ווירקען. ער האט דאס אבער נישט געטון. פערקעהרט, אין דער ארמעי איז סיסטעמאטיש איינגעפלאנצט געווארען א האס צו יודען, די יודען האט מען פארגעשטעלט אלס באלשעוויקעס, וועלכע מ'דארף פערניכטען.

די סאלדאטען און אפיצירען פלעגען אפילו אין גוטען מוט זיך לוסטיג־מאכען איבער די יודען, אויסרייסען זיי די בערד, צווינגען צו זינגען מה יפית בעת אליין האט מען פערבראכט אין ווילדע ארגיעס. צעהנדליגער סאלדאטען פלעגען שענדען איין פרוי. ערשט נאכדעם, ווי מ'האט געהאט

אומגעבראכט ביז 100 טויזענד יודישע קרבנות,

האט זיך פעטלורא ארומגעזעהן און געפרובט ענדערען די פאליטיק לגבי די יודען. פעטלורא איז בכלל געווען א צווייפנים'דיגער מענטש, ער איז געגאנגען דארט, וואוהין דער ווינד האט געבלאזען, דא מיט די דייטשען, דא מיט עמיץ אנדערש.

פראקוראר: אבער פעטלורא האט דאך ארויסגעגעבען א בעפעהל געגען די פאגראמען?

אדוו. טארעס: יא, און אין 5 טאג ארום איז פארגעקומען דער פאגראם אין פראסקוראוו.

דאס עדות־זאגען פון פרל. גרינבערג, וועלכע האט איבערגעלעבט דעם פראסקוראווער פאגראמען, האט געהערט צו די

שוידערליכסטע מאמענטען אינ'ם פראצעס.

ווען פרל. גרינבערג האט שטיקענדיג זיך פון געוויין, גענומען שילדערן, ווי מענשען זענען ארומגעלאפען איבער די גאסען מיט אפגעהאקטע הענד, ווי מ'האט ביי קינדער דורכגעשטאכען די צונגען, ביי פרויען אפגעשניטען די ברוסטען, ווי הונדערטער הרוגים האבען זיך געוואלגערט און ס'איז נישט געווען, ווער ס'זאל זיי אוועקרוימען — איז א יאמער אדורך איבער'ן געריכטס־זאל. ס'האט געוויינט דער עולם, ס'האבען געוויינט די געשוואוירענע, שווארצבארד. מענשען האבען בעהאלטען די אויגען, ווי מורא־האבענדיג צו קוקען איינער אויפ'ן אנדערען.

אדוו. סליאזבערג האט געהאלטען א גלענצענדע אדוואקאטען־רעדע. ס'איז נישט אמת, האט ער געזאגט, אז בעת די פאגראמען, האט מען געקוילעט אויך קריסטען: בלויז יודען האט מען געהרג'עט און געשענדעט, וואס ס'איז פארגעקומען אין די פאגראמירטע שטעט און שטעדטלעך איז זיך

נארנישט מעגליך פארצושטעלען,

אויב מ'האט דאס אליין נישט איבערגעלעבט. מיר, זאגט סליאזבערג, פערהערליכען נישט די טאט פון שווארצבארד'ן, אבער מיר פערשטעהען זי. ער ווייזט אן אויפ'ן פאקט, וואס ד. 18־טן אקטאבער זענען אומעטום אפגעהאלטען געווארען הזכרות נאך די קרבנות.

דער אלטער טיאמקין דערצעהלט דאס וואס ער האט אליין איבערגעלעבט. אין אוקראינע זענען געווען צוויי מאכטען: א ציווילע (ווינישענקא) און א מיליטערישע (פעטלורא). יודישע דעלעגאציעס האבען זיך געווענדעט צו ווינישענקא'ן, ער זאל זעהן עפעס צו טון געגען די פאגראמען. ווינישענקא האט צוגעזאגט, אבער ער האט קיין רעאלע מאכט נישט געהאט. די פאקטישע מאכט איז געלעגען אין די הענד פון פעטלורא'ן, אבער ער האט נארנישט געטון געגען די פאגראמען.

פראקוראר: אויפ'ן ציוניסטישען קאנגרעס אין קארלסבאד האט איהר גערעדט וועגען פאגראמען פון דעניקינען...

טיאמקין: דעניקין איז געווען א געפאנגענער ביי זיינע אפיצירען, אבער פעטלורא איז געווען דער אמת'ער בעל־בית און האט געהאט די מאכט אבצושטעלען די פאגראמען, ער האט דאס אבער נישט געטון.

וואו בלוט האט זיך געגאסען טייכענווייז...

(ענדע פון דער 3־טע זייט).

קער. אויב עס זענען פארגעקומען פאקטען פון רויב, זענען עס נישט געווען די הײדאמאקעס, נאר די קאזאקען פון קיווערטשיקס גארניזאן און א טייל מיליציאנערן, וואס האבען זיך מיט זיי פעראייניגט. זיי זענען נישט געווען געבינדען מיט קיין שום פייערליכער שבועה און זיי האבען זיך נישט בעפרידיגט מיט הרגענען, נור זיי האבען אויך גערויבט. בכלל איז דער רויב פארגעקומען ערשט אין לויף פון דער נאכט, נאך דער הריגה אייגענטליך דארף מען דאס שוין אפשר נישט אנרופען רויב, ווייל מען האט דאך נור גענומען זאכען, וואס האבען נישט געהאט קיין אייגענטימערס נאכדעם ווי גאנצע פאמיליעס זענען אויסגעמארדעט געווארען.

דורך א אומגעהייערער איראניע פון שיקזאל האבען זיך די הייזער, וואו אלע זענען אויסגעהרגעט געווארען, אויסגעצייכענט בייכאכט פון אנדערע יודישע הייזער דאמיט, וואס זייערע פענסטער זענען געווען העל בעלייכטעט. די סבה דערפון איז געווען די, וואס די פראסקוראווער יודען פלעגען זיך אויף א פרימען אופן נוהג זיין נישט צו פערלעשען פרייטאג־צו־נאכטס דאס עלעקטרישע ליכט. אין דער פריה פלעגען זיך די לאמפען אליין פערלעשען צוליב דעם, וואס דער עלעקטרישער שטראם פלעג פערמאכט ווערען און אין דער גאנצער שטאט און שבת פארנאכט פלעג זיך דאס ליכט ווידער אליין אנצינדען. איז נאך דעם שרעקליכען טאג פון דעם פאגראם האבען די יודען, וואס זענען געבליבען לעבעדיג, קיין ליכט נישט אנגעצינדען און אילומינירט זענען געוועזען בלויז די פענסטער פון די טויטע. — ביים שיין פון דעם ליכט האבען רויבערס געשלעפט די זאכען פון די שטיבער.

דעם אנדערען טאג זענען די יודען אבגעראטעוועט געווארען פון א נייעם פאגראם בלויז א דאנק דער ענערגישער אינטערווענץ פון דעם בירגערמייסטער סיקארא, פון דעם ד"ר סטאווינסקי און דער עיקר א דאנק דעם מסירת־נפש'דיגען ארויסטריט פון טראפים ווערכאלא, א אוקראינישען כלל־טוער פון פראסקוראוו. דער דאזיגער מענש איז א שטיק צייט געווען דער איינציגער בעשיצער פון די יודען אין פראסקוראוו און אין דער געגענד, וואס האט זיך געגעבען די גרעסטע מיה, כדי ווי ווייט מעגליך צו שטערען און נישט דערלאזען צו קיין פאגראמען אויף יודען מצד דעם אוקראינישען מיליטער.

אויף אנ'אויסערגעוועהנליכער זיצונג פון שטאט־ראט האט סעמאסענקא ערקלערט נאך אמאל, אז די יודען זענען אליין די סבה פון וואס איז פארגעקומען און אז ער וועט אין צוקונפט טון דאסזעלבע, וואס ער האט געטון. כאטש אזוי האט ער אבער נאך דער רעדע פון ווערכאלא מסכים געווען צו געבען א בעפעהל אויף אויפצוהערען הרגענען יודען און צו בעגראבען די טויטע. נאך דעם האט זיך די הריגה אפגעשטעלט צוויי טאג נאכאנאנד זענען פארגעקומען זעהר א סך פאלען פון שטעכען און שיסען יודען אין די הייזער און אויף דער גאס. דער פראסקוראווער פאגראם האט אזוי ארום געדויערט דריי טעג: פון 15 ביז דעם 19 פעברואר. ערשט דעם 19, האט מען איינגעפיהרט אין שטאט אביסעל ארדנונג.

לויט מעהר ווייניגער ריכטיגע ציפערן זענען אין די דריי טעג גע'הרג'עט געווארען העכער 1500 יודען. 1200 יודען האט מען בעגראבען אין א געמיינזאמען קבר און נאך פון דער קופע טויטע, וואס זענען געלעגען אויף דעם יודישען בית־עלמין איז מען געקומען און געריסען פון די פיס שטיוועל און שיך, געהאקט די פינגער, כדי אראפצורייסען די רינגלעך.

נאר א קליינער טייל פון די געהרגעטע איז בעגראבען געווארען אין בעזונדערע קברים.

סעמאסענקא איז נאך א שטיק צייט געבליבען אין פראסקוראוו און אלע טאג געקלעבט נייע פלאקאטען מיט פערשידענע בעשולדיגונגען און דראהונגען געגען יודען. צום סוף איז עס ווערכאלא געלונגען דורך פערזענליכע פראטעקציעס צו פועל'ן ביים פראנט־קאמענדאנט, מען זאל איהם אפרופען פון פראסקוראוו. נישט וועלענדיג געבען דער יודישער בעפעלקערונג די סאטיספאקציע, אז צוליב די פאגראמען געהט ער אוועק, האט ער זיך געמאכט קראנק און אנשטאט צו געהען אויף דעם פראנט, ווי ער האט בעקומען א בעפעל, איז ער מיט גרויסער פאמפע ארויסגעפאהרען פון דער שטאט אין דער בעגלייטונג פון א דאקטאר א פעלדשער און בארעמהערציגע שוועסטער, און איז אוועקגעפאהרען אין א שפיטאל זיך קורירען אויף א ווענערישער קראנקהייט, אויף וועלכער ער האט באמת געליטען. — דער מזרא'דיגער אכזר, איז אין דער צייט פון פאגראם געווען אלט א 22 ביז 23 יאהר.

בעקאנטמאכונג.

צוליב דער בעקוועמליכקייט פאר מיינע כעהי־טע קונדשאפט האב איך איבערגעטראגען מיין שאמאט־אויוועןֿ־פאבריק אין צענטרום דער שטאדט פיעטריקאווער 37 ווי איך בעזיץ א שעהנעם אויסוואהל פון פערשידענע שאמאט־אייוועז און קיכען —

שעהן און גוט מיט בעקוועמע בעדינגונגען, רעעלע בעהאנדלונג פאר דער גוטסקייט גאראנטירט.

J.N.Grynholc, Piotrkowska 37

אין הויף, רעכטס אפיצינע 811

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און ערצטליך־דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 16־33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז האלז, אויערן קר	11—10 5—2 $7\frac{1}{2}$—$6\frac{1}{2}$
ד"ר רושאנער	הויט און געשלעכט קר.	11—10 2—1
ד"ר גאלדשטיין־פאלאק	אויגען־קראנקהייטען	2 — 1
ד"ר יוסטמאן	נערווען קראנקהייטען	12—2
ד"ר ראזענצווייג	קינדער־קראנקהייטען	12—10 5—4
ד"ר פאפיערני	פרויען און געבורט־הילף	1-$11\frac{1}{2}$ 6—5
ד"ר קאנטאר	כירורגישע־קראנקהייט.	5-4 ווג. 2—1
ד"ר וויינבערג	אינ. הערץ לונגען־קר.	1-11 7—$5\frac{1}{2}$
ד"ר סטופעל	רענטגען	2—12 6—4
א. גראדזיענטשיק	צאהן־ארצט	7—3
נ. ראזעם	צאהן־ארצט	2—9

צאהן־טונגרהעלונג, בעלי־כטונגען, קארענען, מאסטען א. א. וו.

בי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען־אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען פאר בעשטראהלונג או דורכל־כטונגען, קווארץ־לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, ארע מע־ליבע אנאליזען. א קורס פאר שטאטלער.

אימפפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכם.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

וויזיט אין דער שטאט.

ס'ווערט געזוכט א שטריקער־ארבייטער

ביי ב. ראפאפארט, זאוואדזקא 26. 892

Dr. HELLER

ספעציאליסט פאר הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגן אויף

2 נאווראט 2

נעמט אן ביז 10 פריה, 1—2 און פון 4—8 אוו. פאר פרויען ספעציעל פון 4—5 נאכמ. 884

Dr ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27, tel. 51-78.

הויט און וועגערישע קראנק־הייטען און ליבעס־היילונג, נעמט אן פון 4—7 אין אוונט.

א פעהיגער יונגערמאן, וואס איז בעקאנט אין דער וואקען־און גארן־בראנזשע און בעהערשט די פוילישע שפראך, זוכט א פאסטען ביי וואס עס־איז, מיט גוטע רעפערענצען און לייכטע בעדינגונגען. 883 אפערטען אונטער ליטערע „M"

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY

Wodny Rynek, telefon 18-26.

Od wtorku, d. 25 do poniedz. d. 31 paźdz. wł. dramat w 12 aktach

Dziewczę z Karuzeli

Nad program: Fragmenty z obrazu p. t: **Wyprawa F. A. OSSENDOWSKIEGO do Afryki Podzwrotnikowej.**

Dla młodzieży:

WYPRAWA F. A. OSSENDOWSKIEGO

do Afryki Podzwrotnikowej

obraz naukowy w 18 częściach.

Ceny miejsc:

dla dorosłych: I—70, II 60, III 30 gr.

dla młodzieży: I 25, II 20, III 10 gr.

Dr. I. Herszfinkiel

Zawadzka 15, tel. 11 87

ספעציאליסט פאר קינדער־קראנקהייטען

נעהמט אן אין דערהיים פון 8 ביז 9,30 פארמ. און פון 3 ביז 5 נאכמ. און אין לעטשניצע „פאמאץ". 924

יור. י. אינפעלד

42. ווסכאדניא 42.

דענטיסט און צאהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאנסטאנטינער 5

נעהמט אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אוועגד.

פרייזען ביליגע! בעראטונג אהן געצאהלט.

Biuro Próśb

1 פאנסקא 1

טעל. 36·77. טעל. 36·77.

ערלעדיגט אלע ארט זעמטליכע ביטעס. 827

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg.

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.